Venäläinen sirkus Suomessa

Nuoria runoilijoita

19
1965

NEUVOSTOLIITTO

10. 10. TÄNÄÄN

Vanhan Augustin uusi elämä

teksti
A. Naumov

kuvat
S. Migdal

← **August Ojalla on kotonaan kohtalainen kirjasto.**

Kävimme Kohtla-Järvellä. Tämä Eestin koillisosan aikoinaan asumattomalla seudulla sijaitseva kaupunki on melko pieni mutta sangen merkittävä. Se on Eestin suurin teollisuuskeskus, kaivos- ja kemianteollisuuden kaupunki. Suomenlahden rannikolla sijaitsevalla hyvin suurella alueella kaivetaan maasta liuskekiveä ja jalostetaan sitä. Liuskekiveä käytetään sähkövoimalaitosten polttoaineena sekä kemianteollisuuden raaka-aineena.

Meidät vieraaksemme kutsunut iäkäs August Oja kertoi ajoista, jolloin Eestissä oli porvarillinen hallitus ja maa oli riippuvainen läntisistä naapurimaista. Augustin ollessa 16-vuotias hänen isänsä kuoli, ja ansiotyötä etsiessään poika joutui Kohtla-Järven liuskekivikaivoksiin.

— Kaivokset kuuluivat saksalaisille ja englantilaisille yhtiöille, muisteli August. — Työtä niissä tehtiin kuokalla ja lapiolla selkä kyyryssä ahtaassa kaivoskäytävässä. Työpäivä oli 10-tuntinen. Kehnosta työturvallisuustekniikasta johtuen kaivossortumia sattui usein. Lääkintäpalvelua varten oli vain yksi välskäri kaivosta kohti. Lähimpään Narvassa olleeseen sairaalaan oli matkaa 70 km. Sinne oli mentävä omalla kustannuksella ja sairaalahoidosta oli itse maksettava. Sairautta olikin runsaasti, mikä johtui liikarasituksesta, kosteudesta ja raittiin ilman puutteesta . . .

August päätti esitellä meille "oman kaivoksensa". Laskeuduimme sinne hänen mukanaan ja seurasimme miten louhintakone työskenteli ja nosti louhittua maata kuljetushihnalle, sähköjunat kiidättivät kuormattuja vaunuja ja automaattinosturit nostivat tuota "ihmekiveä" maan pinnalle. Nykyisin liusketta louhitaan ihmiskäsin siihen juuri kajoamatta. Kaivoskäytävissä on runsaasti sähkövaloa ja raitista ilmaa. Lukuisa tekninen ja lääkintähenkilökunta huolehtii kaivostyöläisten terveydestä ja turvallisuudesta.

August Oja on ollut jo kolme vuotta eläkkeellä. Maan alla työskennelleelle kaivosmiehelle valtio maksaa 120 ruplaa kuukaudessa, saman verran kuin ammattityöläinen saa palkkaa. Siihen on lisättävä vielä hänen vaimonsa Lainen saama 60 ruplan eläke. He asuvat omakotitalossaan, jossa on käytännöllinen keittiö, olohuone ja makuuhuone. Talon ympärillä on hedelmäpuita ja -pensaita. August ja Laine puuhailevat mielellään omenapuittensa, herukoittensa ja mansikoittensa parissa. Iltaisin he joko katselevat televisiota, kuuntelevat radiota tai lueskelevat kirjoja.

Seuraavana aamuna lähdimme tutustumaan Augustin lasten — 30-vuotiaan Unon ja 35-vuotiaan Endlan — perheisiin. Näiden lapsia emme tavanneet, sillä he olivat lastentarhassa. Tehtaalla on 9 lastentarhaa ja Kohtla-Järven kaupungissa kaikkiaan parisenkymmentä.

Kohtla-Järven liuskekivijalostamo on Neuvostoliiton suurimpia kemiallisia tehdaslaitoksia. Se on alueeltaan kuin pieni kaupunki. Uno Ojan ja tämän vaimon Jevgenian sekä Endla Ojan ja tämän miehen Heino Tettingin löysimme nopeasti. He ovat tehtaassa tunnettuja henkilöitä samoin kuin vanha August kaivoksessa.

Uno on tehtaan parhaita sähkömiehiä, ja hän pelaa kaupungin jalkapallojoukkueessa. Uno kokeilikin melkein kaikkia urheilulajeja ennen kuin valitsi jalkapalloilun.

Jevgenia työskentelee automaattikoneiston valvomossa. Hän on puuhakas järjestöihminen: työosaston ammattiliittokomitean puheenjohtaja ja oman työvuoronsa ammattiyhdistysasioiden hoitaja.

Endla toimii laboranttina tehtaan kemiallisessa laboratoriossa ja hänen miehensä Heino on asentajaryhmän esimies. Lisäksi Heino osallistuu ahkerasti taidetoimintaan: hän kuuluu kaupungin kulttuuritalon mieskuoroon.

Illalla tapasimme Unon ja Jevgenian heidän kodikkaassa asunnossaan. Jevgenia on harkitseva perheenäiti. Hän on osannut järjestää kotitaloustyönsä mahdollisimman helpoksi. Lapset Aivar ja Monika ovat aamuvarhaisesta alkaen lastentarhassa. Äidin on huolehdittava vain aamuruokailusta sekä illallisesta, jolloin koko perhe on jälleen koolla. Ruokatarvikkeita ei tarvitse lähteä kaupoista ostelemaan, sillä tehtaan portin luo on lähin ruokatavarakauppa avannut "tilausmyymälän", josta hän tilaa kaiken tarvitsemansa.

August käy usein kaivoksella juttelemassa nuorten kanssa.

Päivällä äiti ja isä aterioivat tehtaan ruokalassa, jossa ruokailu on huokeaa. Illallinen, kuten sanottu, syödään kotona.

Lähistöllä on pesula, joten pyykinpesusta ei tarvitse huolehtia, kun vielä Uno hoitaa useimmin pyykin viennin pesulaan. Huoneiden siivous ei sekään ole ongelma, koska kaikki perheenjäsenet osallistuvat puhtauden ja järjestyksen ylläpitämiseen.

Jevgenia käy mielellään työssä tehtaassa. Myös hänen ammattiyhdistystoimintansa on kiinnostavaa — joutuuhan siinä pohtimaan erilaisia tuotannollisia kysymyksiä, valvomaan työlakien noudattamista, huolehtimaan työläisten elinolojen parantamisesta sekä taideharrastustoiminnasta.

Jevgenia saa palkkaa 120—125 ruplaa kuukaudessa eli lähes saman verran kuin miehensäkin. Tiedustelimme perheen talousmenoja, ja mielellään tämä nuoripari selostikin perheensä talousarvioita. Asunnostaan he maksavat 10—12 ruplaa kuukaudessa ja siihen samaan kuuluu kaasu ja sähkö, jonka käyttö on rajaton. Molempien lastensa oleskelusta lastentarhassa he maksavat 23 ruplaa.

— Tähän on lisättävä vielä kotona tapahtuva ruokailu sekä ruokailu työpaikalla, jatkoi Jevgenia. — Yhteensä noin 80 ruplaa. Lisäksi mieheni ammattiliiton jäsenmaksu 3 ruplaa, siis kaikkiaan 110—120 ruplaa. Näin minun palkkani yksinään riittää kaikkiin menoihin.

— Niinpä kyllä kun ei oteta huomioon sellaisia ostoksia kuin hiljattain hankitut uudet huonekalut, televisiovastaanotin, sinun leninkisi, teatterikäyntejä ja muita sen kaltaisia menoja, huomautti hänen miehensä.

Samantapainen keskustelu meillä oli myös Endlan perheessä, vain sillä erotuksella, että menot jaettiin kolmen kesken, koska Endlalla ja Heinolla on vain yksi lapsi, kolmivuotias Jaak.

— Nämä laskelmat eivät kuitenkaan ole aivan tarkat, huomautti Endla. — Siinä ei ole vielä otettu huomioon palkallista 24 työpäivän vuosilomaa, huokeita lomakotipaikkoja, maksutonta lääkintäpalvelua. Nämä edut on kaikki lisättävä palkkaan.

Viime vuonna Endla oli vaikeasti sairaana eikä voinut käydä työssä kolmeen kuukauteen. Koko ajalta hän sai 90 % peruspalkastaan. Hän oli kaksi viikkoa sairaalassa, jossa saadusta hoidosta, lääkkeistä, ruoasta jne. hänen ei tarvinnut maksaa mitään.

Endla muistutti myös eräistä "pikkuseikoista", jotka olimme kokonaan unohtaneet, koska ne ovat niin jokapäiväisen tavallisia: kemiallisen tehtaan jokaiselle työläiselle annetaan päivittäin ilmaiseksi maitoa sekä vitamiineja, siellä järjestetään säännöllisesti ja tietenkin maksutta lääkärintarkastuksia sekä tarvittaessa klinikkahoitoa. Suomenlahden rannalla tehtaalla on oma hoitola, jonne terveytensä vahvistamista tarvitsevat työläiset voivat mennä työn jälkeen yöksi. Lisäksi on sellaisia "pikkuseikkoja" kuten ilmainen työpuku — alkaen saappaista lämpimään takkiin saakka — ja kolmen päivän palkallinen lisäloma kahden vuoden tehtaassa työssäolon jälkeen. Kaikkeen tähän on totuttu, se on tullut kuin itsestään selväksi ja asiaankuuluvaksi...

— Hyvin on, huomautti August, niin työläisten pitääkin elää ja nauttia työnsä tuloksista.

Kohtla-järven kemialliset tehtaat.

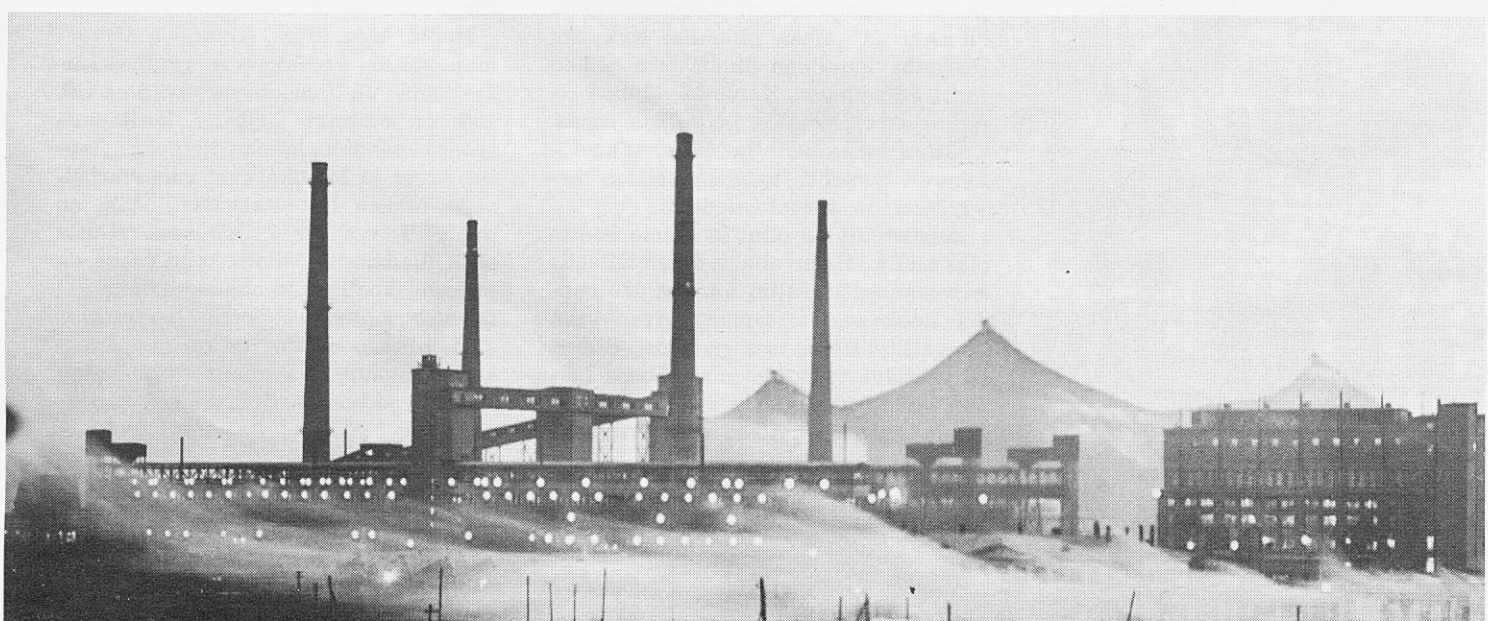

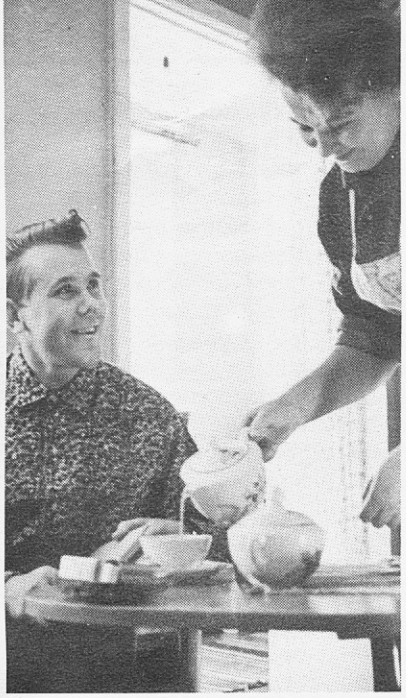

Uno Oja ja hänen vaimonsa Jevgenia.

Endla työskentelee liuskekivijalostamon laboratoriossa.

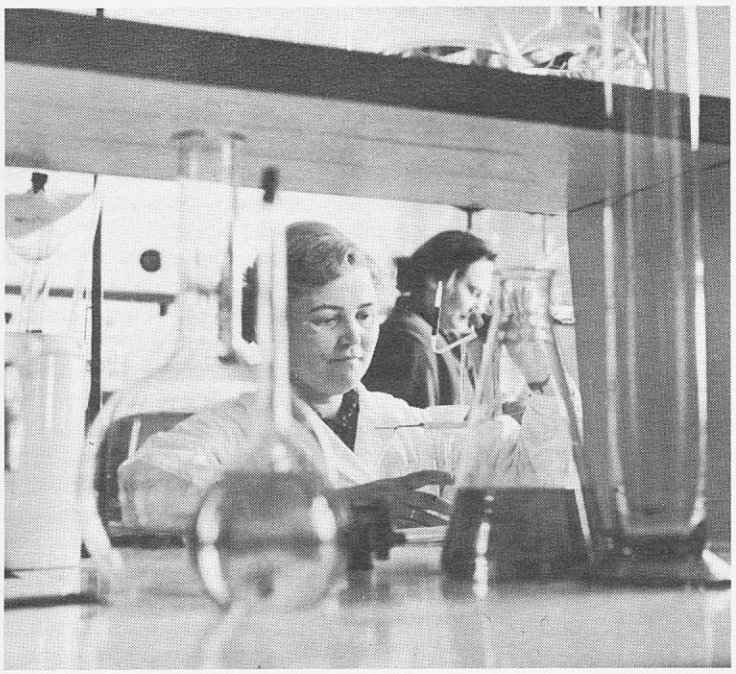

Uno, Endla ja Heino ovat päättäneet viettää illan ravintolassa.

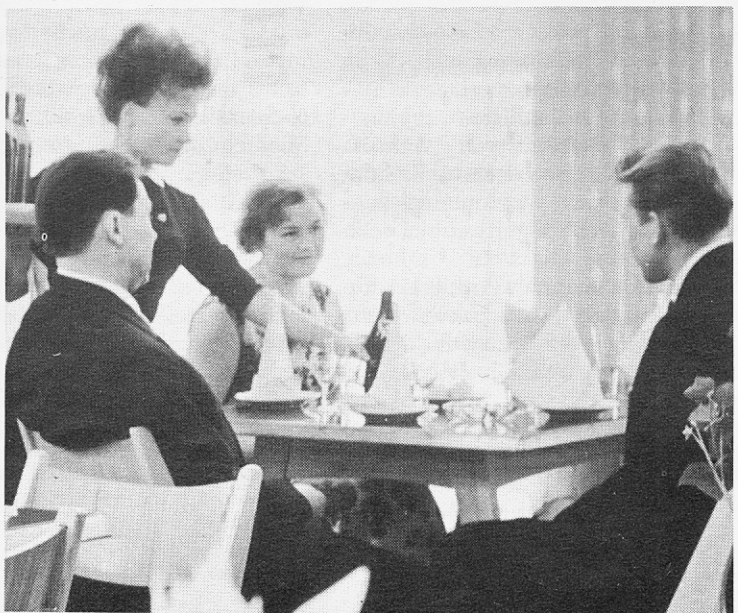

ANTTI TIMONEN 50-VUOTIAS

Tunnettu karjalainen kirjailija Antti Timonen on täyttänyt 50 vuotta.

Antti Timonen tunnetaan Karjalan tasavallan rajojen ulkopuolellakin. Hänen monilla romaaneillaan on laaja lukijakunta. Kirjailija Timonen esiintyy paljon julkisissa tilaisuuksissa ja julkaisee säännöllisesti kertomuksia, novelleja ja artikkeleita. Kirjailija osallistuu aktiivisesti yhteiskunnalliseen toimintaan.

METRO RIIKAANKIN

Riika kasvaa, sen ympärille syntyy yhä uusia asumalähiöitä ja tehdaslaitoksia. Enenevän liikenteen avuksi suunnitellaan pikaraitiotietä, joka yhdistäisi kaupungin keskustan kaikkiin asumalähiöihin. Keskustassa se kulkisi maan alla, muualla avoimia ja riippusiltoja myöten.

Ensimmäinen kokeiltava osa aiotaan rakentaa keskikaupungille liikenteeltään vilkkaimmalle paikalle. Maan alle tulee rataa kaksi kilometriä.

MUINAINEN MINERAALI

Etelä-Uralilta läheltä Zlatoustin kaupunkia geologit ovat löytäneet ennen täällä tuntemattoman mineraalin. Tutkittaessa näytteitä kalium-argonmenetelmällä, osoittautui, että sillä oli ikää 4300 miljoonaa vuotta.

Näytteiden kemiallinen ja mineralogi-nen analyysi osoitti, että mineraali muistuttaa koostumukseltaan Madeiran saaren kalliolajeja, jotka viime aikoina ovat olleet tutkijain mielenkiinnon kohteena.

TASSin PILVENPIIRTÄJÄ

Aivan lähitulevaisuudessa Moskovan keskustaan ilmestyy uusi pilvenpiirtäjä. Tähän rakennukseen sijoittuu Neuvostoliiton uutistoimisto TASS.

25-kerroksisen rakennuksen materiaaleina käytetään lasia ja keveitä metalleja.

Hyvin suunnitellut sisätilat, ilmastointilaitteet ja nopeat hissit luovat hyvät olosuhteet uutistoimiston työntekijöiden työskentelylle. Useimmat koneet ja laitteet tekevät mahdolliseksi uutisten nopean vastaanottamisen ja lähettämisen.

Rakennuksen katolle asennetaan liikkuva valomainos, josta yleisö voi lukea TASSin viimeisimmät uutiset.

10 VUOTTA

YHTEINEN JUHLAPÄIVÄ

Kymmenen vuotta sitten Neuvostoliitto luopui oikeudestaan käyttää Porkkalan aluetta laivastotukikohtana ja poisti joukkonsa tältä alueelta. Neuvostoliitossa ja muissa Suomelle ystävällisissä piireissä tätä koskevaa sopimusta pidetään merkittävänä virstanpylväänä näiden kahden maan keskinäisten suhteiden kehittämisessä, jonka pohjana on huhtikuun 6. päivänä vuonna 1948 solmittu ystävyys-, yhteistoiminta- ja keskinäisen avunannon sopimus. Sen voimassaoloaikaa jatkettiin kymmenen vuotta sitten kahdella vuosikymmenellä.

Neuvostoliitto ja Suomi ovat näyttäneet oivallisen esimerkin hyvistä naapuruussuhteista ja todistaneet, että hyvän tahdon vallitessa yhteiskuntajärjestelmiltään erilaiset maat voivat olla menestyksellisesti yhteistyössä ja ratkaista valtiolliset kysymykset keskinäiset edut huomioon ottaen.

Merkkipäivän johdosta Neuvostoliiton korkeimman neuvoston puhemiehistön puheenjohtaja A. Mikojan ja Suomen tasavallan presidentti Urho Kekkonen vaihtoivat onnittelusähkeitä.

Sunnuntaina 19. 9. järjestettiin Helsingissä juhlakokous tämän tapahtuman merkeissä. Tässä kokouksessa puhuivat Neuvostoliiton Helsingin suurlähettiläs A. E. Kovalev ja Paavo Aitio.

Kuvassa Neuvostoliiton suurlähettiläs A. E. Kovalev puhumassa Porkkalan luovuttamisen 10-vuotispäivän tilaisuudessa.

■ A. E. KOVALEV:

Olemme kokoontuneet tänään viettämään merkkitapausta valtioittemme elämässä. Meillä on kaikki syyt olla juhlamielellä.

21 vuotta sitten – syyskuun 19. päivänä 1944 – Suomi irrottautui Hitler-Saksan Neuvostoliittoa vastaan aloittamasta sodasta ja solmi välirauhan.

Valtioittemme välinen sota toi kansoillemme vain onnettomuutta ja kärsimyksiä.

Sodan jälkeen molempien valtioiden valtiomiehet kansojen toiveiden ja vaatimuksien mukaisesti ottivat tavoitteekseen luoda kestävät hyvät naapuruus- ja ystävyyssuhteet Neuvostoliiton ja Suomen kesken, jotta suhteitamme eivät koskaan enää sumentaisi selkkaukset, vaan kansat voisivat hyötyä molemmille edullisesta yhteistoiminnasta.

Huhtikuussa vuonna 1948 solmittiin maittemme kesken ystävyys-, yhteistoiminta- ja keskinäinen avunantosopimus. Tämän sopimuksen kaikki määräykset kuuluvat irrottamattomasti yhteen. Sitoumukset keskinäisestä avunannosta Suomen joutuessa hyökkäyksen kohteeksi tai hyökkäyksen kohdistuessa Neuvostoliittoon Suomen alueen kautta ovat muodostaneet rajastamme rauhan rajan. Tämä on omalta osaltaan luonut edellytykset mitä laajimmalle yhteistoiminnalle politiikan, talouden ja kulttuurin aloilla.

Näin vuoden 1948 sopimus on muodostunut vedenjakajaksi valtioittemme keskinäisessä elämässä – entisestä epäluottamuksesta hyviin naapurisuhteisiin ja ystävyyteen.

Tämän sopimuksen solmimisesta on kulunut 17 vuotta, ja valtioittemme kansat ovat tulleet vakuuttuneiksi sen suuresta merkityksestä niiden hyvinvoinnille.

10 vuotta sitten, syyskuun 19. päivänä vuonna 1955, tätä sopimusta jatkettiin 20 vuodella sekä määriteltiin sen pidentämistapa. Samana päivänä allekirjoitettiin pöytäkirja Porkkalan laivastotukikohdan purkamisesta, 40 vuotta ennen vuokra-ajan päättymistä, sekä neuvostojoukkojen poistamisesta Suomesta.

Tämä valtiollinen toimenpide oli uusi osoitus siitä, että kansamme ovat lujasti astuneet keskinäisen luottamuksen ja ystävyyden tielle.

Laivastotukikohdan purkamista koskeva neuvostohallituksen päätös vastasi täysin Neuvostoliiton periaatteellista linjaa sotilaallisten tukikohtien purkamisesta vierailta alueilta. Tällaiset tukikohdat muodostavat pahimman kansainvälistä jännitystä ja selkkauksia lisäävän lähteen. Purkaessamme Porkkalan tukikohdan me kehotimme myös muita suurvaltoja seuraamaan tätä esimerkkiä.

Valitettavasti näin ei ole tapahtunut, vaan sotilaalliset tukikohdat maailman eri puolilla muodostavat edelleenkin esteen pysyvän rauhan saavuttamiselle maailmassa.

Tiedätte hyvin, että vielä tänäänkin neuvostohallitus vaatii sitkeästi tällaisten tukikohtien purkamista, joukkojen poistamista vierailta alueilta katsoen, että tämä merkitsisi painavaa panosta kansainvälisen tilanteen tervehdyttämisessä edistäisi luottamuksen ja keskinäisen ymmärtämyksen syntyä kansojen kesken.

Niiden sopimusten allekirjoittamisen jälkeen, jotka koskivat vuoden 1948 historiallisen sopimuksen jatkamista kahdella vuosikymmenellä ja Porkkalan laivastotukikohdan purkamista, valtioittemme väliset suhteet ovat kehittyneet entistäkin paremmiksi ja niitä pidetään täysin oikeutetusti esimerkkinä hyvistä naapuruus- ja ystävyyssuhteista yhteiskuntajärjestelmiltään erilaisten valtioiden kesken.

Mutta meidän on katsottava eteenpäin ja uupumatta toimittava niin, että nämä suhteet pohjautuvat entistä parempaan luottamukseen, monitahoisempaan, monipuolisempaan yhteistyöhön, tuottaisivat yhä enemmän hyötyä kansoillemme.

Siksi me kannatamme poliittisten, kulttuuristen ja taloudellisten suhteiden kaikinpuolista jatkuvaa kehittämistä.

Olemme iloisia siitä, että Suomen kansa tuntee halua samaan. Tänään on miellyttävää todeta, miten suuren panoksen Neuvostoliiton ystävä, tasavallan presidentti Urho Kekkonen on henkilökohtaisesti antanut maittemme välisten hyvien suhteiden kehittämiseen. On miellyttävää myös todeta, miten suuri osuus on Suomi–Neuvostoliitto-Seuralla Neuvostoliiton ja Suomen välisen ystävyyden kehittäjänä. Lujittukoot Neuvostoliiton ja Suomen väliset suhteet, kuten sanotaan Neuvostoliiton korkeimman neuvoston puhemiehistön puheenjohtajan A. I. Mikojanin sähkeessä presidentti Kekkoselle, järkkymättömäksi edelleen maittemme kansojen hyväksi ja yleisen rauhan eduksi!

■ PAAVO AITIO

Suomen ja Neuvostoliiton rauhanomaisen rinnakkainolon perustana on sopimus ystävyydestä, yhteistyöstä ja keskinäisestä avunannosta, joka alunperin solmittiin v. 1948 ja pidennettiin tasan kymmenen vuotta sitten kestämään vielä 20 vuotta. Tätä keskinäisten suhteiden kehityksessä merkittävää tapausta olemme tänään kokoontuneet yhdessä juhlimaan ja juhlan arvoa kohottaa se, että Neuvostoliiton korkein edustaja Suomessa, suurlähettiläs A. Kovaljev seurueineen on täällä keskuudessamme ja on kohdistanut kokouksellemme ja sen kautta koko kansallemme monta lämmintä sanaa ja varteenotettavaa ajatusta.

Teidän esiintymisenne tässä juhlassa lämmittää mieliämme erikoisesti Suomi–Neuvostoliitto-Seuran jäseninä. Katsomme sen arvokkaaksi tunnustukseksi sille työlle, jota meidän seuramme on johdonmukaisesti suorittanut runsaan kahden vuosikymmenen ajan, usein vailla tarpeellista virallista tukea ja ilman riittäviä aineellisia edellytyksiä.

Suomen ja Neuvostoliiton ystävyyssuhteiden kehitys avaa nykyhetkellä monta lupaavaa näkymää tulevaisuuteen, mahdollisuuksia, joihin meidän on osattava yhteisvoimin tarttua. Kun käännämme katseemme 20 vuoden taakse, havaitsemme miten selkeäksi kiteytyy kulkemamme tie ja miten monta kauas näkyvää tienviittaa sen varrella kohoaa. Ilahduttavan lyhyessä ajassa Suomen kansa löysi uuden tien. Onnistuttiin hahmottelemaan entisestä jyrkästi poikkeava ajatustapa kansallisen ulkopolitiikkamme linjaksi.

Ystävyyspolitiikan linjan vakiintumiselle valtiolaivamme pysyväksi kurssiksi on luonnollisesti ollut välttämättömänä edellytyksenä Neuvostoliiton noudattama rauhanomainen ulkopolitiikka yleensä ja erityisesti sen hienotunteinen suhtautuminen maatamme kohtaan. Ystävyyden ja luottamuksen kasvusta on merkkejä nähtävissä vuosi vuodelta yhä runsaammin. Historiallisesti kauaskantoisin yksityinen tapaus oli Porkkalan palauttaminen Suomelle jo muutaman vuoden kuluttua, vaikka tuo tukikohta oli luovutettu Neuvostoliitolle 50:ksi vuodeksi. Palauttamalla Porkkalan ikäänkuin ystävyyssopimuksen jatkamisen seurauksena ja osoituksena halustaan todella rakentaa parempia suhteita Suomen kansaan Neuvostoliitto myös antoi vaikuttavan esimerkin ja vahvisti näin omaa moraalista asemaansa suurella maailmannäyttämöllä, missä neuvostohallituksen yhä uudelleen esittämän rauhanohjelman yhtenä kulmakivenä myös tänä päivänä on vaatimus vierailla alueilla sijaitsevien sotilastukikohtien purkamisesta.

Neuvostoliiton rauhanpyrkimyksistä puheenollen voidaan todeta, että Suomen kanta on kuluneina vuosina useassa yhteydessä virallisesti todettu yhdenmukaiseksi Neuvostoliiton rauhanpyrkimysten kanssa monessa tärkeässä kysymyksessä. Tällainen esimerkki löytyy mm. tämän vuoden alkupuolelta, jolloin tasavaltamme presidentti U. K. Kekkonen esitti Moskovassa ajatukset Pohjois-Euroopan puolueettomuuden suuresta merkityksestä maailman rauhalle ja huolestuneisuutensa viimeaikaisista tapahtumista Länsi-Saksan varustamisesta atomiaseilla. Tasavaltamme presidentti totesi tällöin, että Suomi voi pysyä puolueettomana vain rauhantilan säilyessä. Tämä on ymmärrettävä tosiasia, sillä miten Suomi voisi säilyä sivussa, jos sota Euroopassa ryöstäytyisi irti? Tämän vuoksi me suomalaiset vastustamme jyrkästi aseistautumista ja ilmaisemme myös kantamme ja toivomme, että meidän maamme samoin kuin Ruotsin noudattaman puolueettomuuspolitiikan linjalle saataisiin myös pohjoinen naapurimme Norja ja vielä samaan rintamaan Tanska niin silloin olisimme juuri siinä tilanteessa, joka tiedetään myös presidentti Kekkosen lämpimien toivomusten mukaiseksi.

Suomen puolueettomuus ja vilpitön pyrkimys osaltaan lieventää syntyneitä jännitystiloja maailmassa tunnetaan ja tunnustetaan myös Neuvostoliitossa. Suomen ja Neuvostoliiton keskeisestä kanssakäynnistä on muodostunut malliesimerkki kahden erilaisen järjestelmän omaavan valtion rauhanomaisesta, tasavertaisuuden perustalle pohjautuvasta rinnakkainolosta. Antamaamme esimerkkiä ovat seuranneet nyt jo monet maailman valtiot, ensikädessä Euroopan. Kun ystävyyssopimusta, jota me tänään olemme kokoontuneet juhlimaan, solmittiin, esittivät useat suomalaiset epäilyksiä sopimusta kohtaan. Pelättiin maamme menettävän puolueettomuutensa, arvonannon toisten valtioiden taholta. Puhuttiinpa jopa Suomen itsenäisyyden menettämisestäkin. Kaikki epäilyt ovat osoittautuneet vuosien käytännöllisessä sopimuksen toteuttamisessa täysin vääriksi. Suomi tunnustetaan nykyisin puolueettomaksi valtioksi niin idässä kuin lännessäkin. Maamme arvovalta kansainvälisellä areenalla on jatkuvasti kasvanut ja uskoisin, että Suomi seisoo tänä päivänä varmemmin omilla jaloillaan itsenäisten kansakuntien joukossa kuin koskaan aikaisemmin.

Paljon myönteistä on saatu aikaan ystävyyssopimuksen pohjalla Suomen ja Neuvostoliiton keskeisessä kanssakäynnissä, mutta paljon on vielä varaa kehittää kanssakäyntiä monilla elämän eri aloilla. Ehkä merkittävintä osaa maittemme välisessä kanssakäynnissä tulee lähivuosina näyttelemään kaupan kehitys. Meille suomalaisille olisi erittäin hyödyllistä kaupan laajentaminen Neuvostoliittoon. Maittemme välille on jo solmittu useita monivuotisia kauppasopimuksia, jotka ovat hyödyllisiä erikoisesti meille, koska ne antavat mahdollisuuden suunnitella tuotantomme vuosia eteenpäin. Nämä sopimukset voitaisiin kuitenkin huomattavissa määrin laajentaa ja siihen meillä olisi nyt mitä suurin syy, sillä Neuvostoliiton lähinaapurina ja valtiona, jolla on hyvät ja luottamukselliset suhteet sinne, meillä luulisi löytyvän ymmärtämystä ja halua solmia sopimuksia, jotka hyödyttäisivät molempia osapuolia mutta erikoisesti meitä. Nyt tulisi ryhtyä ajatuksista tekoihin eikä odottaa tilannetta, jolloin kaikki lännen pitkälle kehittyneet teollisuusvaltiot ryhtyvät kilvan solmimaan kauppasuhteita itäiseen naapuriimme. Siinä kilvoittelussa meille pienenä kansana voi käydä heikosti.

Ystävyyssopimusta ja sen merkitystä muistetaan monenkaltaisissa tilaisuuksissa ja se on hyvä, mutta ylivoimaisesti merkittävin tehtävä tämän päivän juhlistamisessa tulee olemaan SN-Seuralla, joka yhteistoimin mahdollisimman laajojen kansalaispiirien kanssa pyrkii siihen, että Suomen ja Neuvostoliiton hyvien suhteiden rakentaminen entistä paremmiksi tapahtuu jokapäiväisenä työnä. Epäilemättä voidaan jo sanoa, että tänä syksynä jälleen vietettävien ystävyyskuukauden tilaisuuksien salit täyttyvät suomalaisista, jotka jakautuvat eri mielipideryhmiin tasaisemmin kuin koskaan aikaisemmin. Tähän suuntaan on kehitys kulkenut. SN-Seurasta on tulossa entistä kirjaimellisemmin kaikkien seura. Se merkitsee myös sitä, että ystävyyden aktiivisesta harrastamisesta on tulossa kaikkien asia. Kun seuran työ tunnustetaan niin Neuvostoliiton kuin Suomen valtion johdon taholta, kun sen ajamat ystävyyspolitiikan asiat ovat kantaneet hyviä hedelmiä, niin on todella syytä odottaa, että sen jokapäiväiselle työlle annettaisiin entistä laajempi taloudellinen tuki, sillä koituuhan seuran tekemä työ kaikkien suomalaisten hyödyksi, eikä vain jäsenistön. Siksi onkin nurinkurista ajatella, että SN-Seuran jäsenistö joutuu valtaosaltaan rahoittamaan sen toimintaa siitä huolimatta, että juuri jäsenistö tekee epäitsekästä työtä päivästä päivään Suomen ja Neuvostoliiton kansojen ystävyyden, yhteisymmärryksen ja luottamuksen kehittämiseksi. Se työ on työtä koko Suomen kansan hyväksi. Sillä työllä rakennetaan varmalle pohjalle sillä se on rauhan ja kansojen välisen ystävyyden työtä.

Kanssakäymisen peili

Helsingissä käsiteltiin kirjastoalan pulmia Kansainvälisen kirjastoyhdistysten liiton 31. kongressissa, johon osallistui myös Neuvostoliiton valtuuskunta. Kokouksen aikana Suomessa kävi myös suuri kirjastotyöntekijäin turistiryhmä.

Neuvostoliiton edustaja Margarita Rudomino esitti kongressissa kirjastotyöntekijäin kansainvälisen konferenssin järjestämistä kirjastojen keskinäisen kanssakäymisen laajentamiseksi ja niiden merkityksen lisäämiseksi kulttuuriyhteistyön alalla. Hän teki myös esityksen toimenpiteistä kielellisten esteiden voittamiseksi. Afrikan kehittyvien maiden kirjastojen vetämiseksi aktiiviseen toimintaan Kansainvälisen kirjastoyhdistysten liiton piirissä sekä Itä- ja Pohjois-Euroopan maiden kirjastojen yhteistoiminnan laajentamiseksi.

☆ ☆ ☆

Elokuun lopulla Helsingissä pohdittiin suomalais-ugrilaisten kielten kysymyksiä alan 2. kansainvälisessä kongressissa, johon osallistui 350 edustajaa. Neuvostoliiton tiedeakatemian 45 henkilöä käsittävää valtuuskuntaa johti professori Boris Serebrjannikov. Eestistä oli saapunut 30 asiantuntijaa. Kongressissa tehtiin merkittävää työtä lukuisten erikoisongelmien ratkaisemiseksi sekä kansainvälisen kulttuuriyhteistyön kehittämiseksi.

Seuraava kongressi päätettiin järjestää Neuvostoliitossa vuonna 1970.

Kongressin aikana Eestin tiedeakatemian kieli- ja kirjallisuusinstituutin edustajat tutustuivat Helsingin yliopistoon ja lahjoittivat useita mikrofilmejä ja tieteellistä teoksia yliopiston kirjastolle. Viime vuonna suomalaiset tiedemiehet lahjoittivat tieteellistä aineistoa Eestin tiedeakatemialle. Tällaista vaihtoa harjoitetaan Neuvostoliiton ja Suomen välillä solmitun tieteellis-teknisen yhteistyösopimuksen puitteissa.

Yhä laajeneva kanssakäyminen Neuvostoliiton ja Suomen kesken talouden, kulttuurin, tieteen ja tekniikan aloilla vaatii myös erilaista kielellistä materiaalia kuten esim. sanakirjoja. Niinpä Neuvostoliiton Iso Tietosanakirja julkaisee vuoden 1965 lopulla suomalais-venäläisen sanakirjan puunjalostus- ja metsäteollisuuden alalta suomalaisten teknisten tekstien kääntämisen helpottamiseksi. Sanakirja sisältää lähes 10.000 sanaa, saha-, vaneri-, huonekalu- ja tulitikkuteollisuuden sekä puukuitu- ja muovituotannon termiä. Teosta laadittaessa käytettiin hyväksi suomalaista alan tieteellis-teknistä kirjalli-

jatkuu s. 24

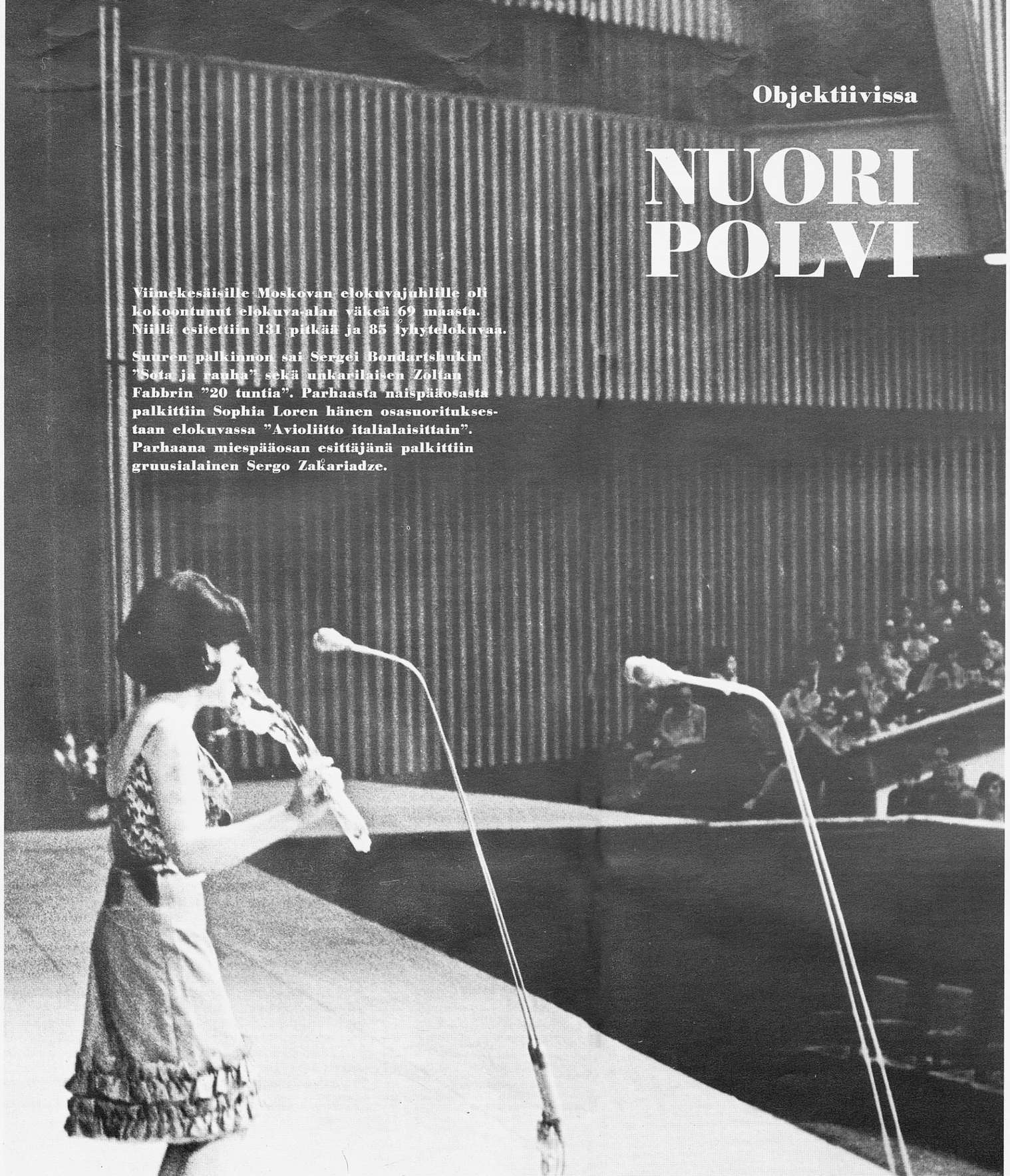

Objektiivissa

NUORI POLVI

Viimekesäisille Moskovan elokuvajuhlille oli kokoontunut elokuva-alan väkeä 69 maasta. Niillä esitettiin 131 pitkää ja 85 lyhytelokuvaa.

Suuren palkinnon sai Sergei Bondartshukin "Sota ja rauha" sekä unkarilaisen Zoltan Fabbrin "20 tuntia". Parhaasta naispääosasta palkittiin Sophia Loren hänen osasuorituksestaan elokuvassa "Avioliitto italialaisittain". Parhaana miespääosan esittäjänä palkittiin gruusialainen Sergo Zakariadze.

M. Sulkin

Moskovan elokuvajuhlat ovat takanapäin, mutta neuvostolehdistössä ja studioissa jatkuvat sen jälkimainingit. Nämä filmifestivaalit eroavat luonteeltaan kaikista muista, myös arvovaltaisista Cannesin, Venetsian ja Karlovy Varyn juhlista, siellä esitettyjä elokuvia eivät katselleet ja arvostelleet vain palkintolautakunnan jäsenet, ammattikriitikot tai valittu kylpyläyleisö, vaan laaja yleisö, juuri se, jota varten elokuvia tuotetaan.

Mainittakoon myös, että Moskovan elokuvajuhlat antoivat sysäyksen niiden maiden elokuvateollisuuden kehittymiselle, joissa se vasta ottaa ensiaskeleitaan. Sellaisten maitten elokuvia varten oli järjestetty oma palkintonsa, ja tänä vuonna sen voitti Algeria elokuvallaan "Niin nuori maailma".

Neuvostoliitossa palataan yhä vielä niihin ajatuksiin, joita esitettiin eräässä elokuvajuhlien tärkeimmässä tilaisuudessa — avoimessa, vapaassa korokekeskustelussa. Tämän korokekeskustelun aiheena oli ajankohtainen kysymys elokuvan ja yleisön suhteesta, ja siihen osallistui kriitikkojen lisäksi ohjaajia, käsikirjoitusten tekijöitä ja näyttelijöitä. Myös englantilainen Anthony Asquith, neuvostoliittolainen ohjaaja Mihail Romm, argentiinalainen ohjaaja Fernando Birri, ranskalainen elokuva-arvostelija Marcel Marten ja monet muuta taittoivat peistä elokuvien tajuamisen erikoisuuksista.

"Miksi elokuvissakäynti on pienentynyt: johtuuko se vain television kilpailusta vai eikö yleisöä enää tyydytä elokuvataiteen nykyinen taso? — On paljon hyviä elokuvia, jotka eivät mene kaupaksi. Mitä sellaisissa tapauksissa olisi tehtävä: mukautuako yleisön makuun? Onhan elokuvataide massataidetta — Onko taiteilijalla oikeus kokeiluun, ja entä jos yleisö ei ymmärräkään häntä — onko elokuva massataidetta?" Nämä tuossa keskustelussa pohditut kysymykset askarruttavat elokuvaväkeä eri maissa. Väittelyn voidaan sanoa jatkuvan vieläkin, mutta nyt elokuvateattereiden valkokankaalla. Tuomaristona tulee olemaan yleisö, kysymyshän on elokuvan kehitysteistä, sen suuresta tehtävästä ihmisen kasvattajana.

Mutta kuka on tuo yleisö? Se, jota varten elokuvia tehdään. Se, joka maksaa rahat ja siten aineellisesti tukee uusien elokuvien luomista. Loukkaamatta millään tavoin vanhempaa tai keski-ikäistä elokuvayleisöä luulen sittenkin nuorison muodostavan suurimman ja innokkaimman osan elokuvayleisöstä. Heille useimmat elokuvat onkin tarkoitettu. Kun sitten puhutaan taiteen tärkeästä kasvattajantehtävästä, on otettava huomioon nuorison kasvattaminen.

Monet tuottajat osoittavat elokuvansa nuorille katsojille, ammentavat aiheensa nuorison elämästä. Tämä maailman elokuvataiteen tärkeä tendenssi tuli esiin Moskovan festivaaleilla. Kreikkalainen elokuva "Nuoret haluavat elää", tshekkiläinen "Vanhuksia humalankorjuussa", espanjalainen "Pyöveli" ja "Acteon", italialainen "Välinpitämättömyys", japanilainen "Käsi kädessä", mongolialainen "Ystävyys ystävyytenä" ja intialainen "Ystävyys" kertoivat kukin eri tavoin ja erilaisella taidolla maittensa nuorison, tulevaisuutta kohti käyvien ihmisten elämästä ja pyrkimyksistä.

Neuvostoliittolainen yleisö pani merkille, ettei noissa elokuvissa ole suinkaan idyllistä näkemystä niistä pulmista, jotka

Kuva filmistä "Kaksin".

askarruttavat miljoonia itsenäiseen elämään astuvia nuoria.

Mielenkiintoista on myös se, että noita pulmia käsitellään eri maissa eri tavoin (sulkeissa huomautan, että sellaisilla kuin James Bond-filmeissä, joissa sankari astelee elämässään satojen ruumiiden yli ja satojen rakkausseikkailujen kautta, on tuskin mitään tekemistä todellisen taiteen kanssa).

Hyvin kuvaava tältä kannalta katsoen on esimerkiksi Moskovan juhlilla esitetty "4 × 4", Norjan, Tanskan, Ruotsin ja Suomen nuorten ohjaajien neljän novellin mukaan valmistettu elokuva, joka sai erikoispalkinnon tanskalaisen ja ruotsalaisen osuuden ansiosta.

Näitä novelleja yhdistää sama aihe: yksinäisyys, keskinäisen ymmärtämyksen puute.

Pitkin kaupunkia palloineen juoksenteleva tyttö ei kohtaa matkallaan yhtään aikuista ihmistä, jolla olisi puhtaat tunteet ja hyvä tarkoitus, hän näkee vain alhaisuutta, kyynillisyyttä, saastaa (norjalainen episodi "Tyttö ja valkoinen pallo").

Tuskin rakastumaan ehtineiden nuorten on pakko erota, koska tyttö on amerikkalainen ja poika köyhä suomalainen taiteilija (suomalainen episodi "Miksi?").

Sympaattinen nuori sotamies poistuu sotaharjoituksissa vartiopaikaltaan ja viettää muutaman tunnin esikaupungin pikkuravintolassa yhtä sympaattisen neitosen seurassa, mutta paikalle saapuu sotilaspartio ja vie "rikollisen" pois (tanskalainen episodi "Kesän leikit").

Rautatietyöläinen kapinoi vanhoillista elämäntapaa vastaan, hylkää työtoverinsa, poistuu vuorille, luonnon pariin, ja vierittää sieltä vuorelta alas valtavan kivijärkäleen (ruotsalainen episodi "Seisake Myrlannissa").

Ihmisen yksinäisyys tässä maailmoista parhaimmassa, henkilökohtaisen onnen mahdottomuus — siinä episodien perusajatus. Tämän monessa suhteessa ansiokkaan elokuvan valmistajat ikään kuin sanovat: "Ihmiset eivät pysty koskaan löytämään yhteistä kieltä, koska jokaisella ihmisellä on sisässään oma maailmansa, oma totuutensa." Mutta todettuaan pahan he eivät halua siihen alistua. Ulottuuko kuitenkaan heidän sankareittensa kapinointi tanskalaisen nuoren sotilaan lyhyttä omin luvin otettua lomaa pitemmälle tai jo iäkkään ruotsalaisen rautatieläisen käsittämätöntä menettelyä kauemmaksi?

Toisella tavoin ratkaisee nuoruuden ongelman, yksinäisyyden tai paremminkin yksinäisyyden voittamisen ongelman nuoren ohjaajan Mihail Boginin ohjaama ja Riian elokuvastudion valmistama elokuva "Kaksin", joka on hänen diploomityönsä. Tällä lyhytfilmillä oli suuri menestys Moskovan elokuvajuhlilla, sitä osoittaa myös kansainvälisen juryn antama kultainen suuri palkinto.

Filmi kuvaa poikkeuksellista tilannetta, josta olisi voinut kehittyä tragedia, draama, mikä tahansa muu kuin lyyrinen, runollinen tarina. Kuuromykkä tyttö, täysin äänten maailmasta eristetty, ja häneen rakastunut nuorukainen, jota tyttökin rakastaa, muusikko, joka kokonaan elää äänellisessä sointujen maailmassa. Näemme miten Natasha (Viktoria Fedorova) ja Sergei (Valentin Smirnitski) voittavat tuon vaikean esteen, miten henkinen läheisyys, hyvyys, sivistyneisyys auttavat heitä tuntemaan ja rakastamaan toisiaan, katkaisemaan heitä kahlitsevan hiljaisuuden kehän.

"Kaksin" on runoelma rakkaudesta, ystävyydestä, ja ympärillä oleva maailmakin näyttää olevan täynnä tätä runoutta, tätä ystävällistä myötätuntoa. Tämä rehellinen elokuva kokonaisuudessaan kertoo siitä, etteivät ihmiset ole tässä maailmassa yksin, eivät voi eivätkä saa olla yksinäisiä.

Ihmiset eivät saa olla yksinäisiä, erittäinkin kun he ovat vielä lapsia, näyttää olevan sanomana ruotsalaisessa elokuvassa "Taloni Kopacabana", jonka tuottajana on Arne Sucksdorf. Tässä elokuvassa Sucksdorf siirtyy lyyrisestä mietiskelystä aivan yllättäen kuvaamaan välittömästi konkreettista, mitä katkerinta sosiaalista kurjuutta. Kertoessaan kodittomien lasten murheellisesta kohtalosta kaukaisessa Rio de Janeirossa Sucksdorf samalla osoittaa ne huutavat vastakohtaisuudet, jotka ovat ominaisia kapitalististen maitten suurkaupungeille. Elokuva saikin Moskovassa Ystävyysseurojen liiton palkinnon.

Samanhenkinen on myös suomalainen elokuva "Kesällä kello viisi". Sen pettymyksen ja vaikean kriisin kokeneet päähenkilöt löytävät loppujen lopuksi tien toistensa luo.

Moskovan filmifestivaalit osoittivat elokuvan pitävän nuorison ongelmia hyvin tärkeinä itselleen. Myös neuvostoliittolaiset elokuvatyöntekijät pitävät ensimmäisenä tehtävänään elokuvien valmistamista nuorille ja nuorisoa koskevista aiheista. Venetsian juhlilla Neuvostoliitto tulee esittämään erään viime vuosien kiinnostavimmista ja kärkevimmistä elokuvistaan: ohjaaja Marlen Hutsievan "Olen 20-vuotias".

Moskovan näköpiiristä

JÄRJEN VOITTO

Sotatoimien päättyminen Intian ja Pakistanin välillä Turvallisuusneuvoston päätöksen mukaisesti aiheutti epäilemättä helpotuksen tunteen kaikissa, jotka ovat vilpittömästi kiinnostuneita maailmanrauhan säilymisestä. Järki on päässyt voitolle, ja siitä ei voi olla iloitsematta.

Neuvostoliitolla on ollut Intian ja Pakistanin konfliktin alkamisesta saakka johdonmukainen rakentava asenne siihen. Niin Intiassa ja Pakistanissa kuin muissakin maissa on herättänyt myönteistä vastakaikua Neuvostoliiton ehdotus sodan lopettamisesta ja erityisesti ehdotus, joka koski pääministeri Shastrin ja presidentti Ayub Khanin tapaamista Tashkentissa. Molempien osapuolten niin tahtoessa voisi tapaamiseen osallistua myös Neuvostoliiton pääministeri. Neuvostoliiton ehdotus on yhä voimassa.

Neuvostoliitossa pidetään suuressa arvossa toimenpiteitä, joita muut rauhantahtoiset maat ovat suorittaneet konfliktin selvittämiseksi. Täällä on pantu hyväksyen merkille myös Turvallisuusneuvoston rakentava osuus.

Nyt aselevon jälkeen on päätehtävänä pyrkiä saamaan täydellinen rauha ja yhteisymmärrys Intian ja Pakistanin välille. Haluamme toivoa, että näiden maiden johtajat tulevaisuudessa osoittavat järkevää suhtautumista ja pidättyvyyttä ja löytävät keinot kaikkien erottavien ja kiistakysymysten rauhallista ratkaisemista varten.

YHDISTYNEET KANSAKUNNAT

Kuten jo edellä totesin, Turvallisuusneuvostolla oli suuri osuus tulen lopettamisessa Intian ja Pakistanin välillä. Se oli hyvä enne YK:n yleiskokouksen 20. istuntokautta ajatellen. Toinen myönteinen asia tässä suhteessa oli "finanssikriisin" saattaminen pois päiväjärjestyksestä. Tämän kriisin on Yhdysvallat saanut keinotekoisesti aikaan. Nämä ovat niin sanoakseni valoisia puolia, mutta on varjojakin. Yhdysvallat laajentaa yhä edelleen sodan paloa Vietnamissa. Provokaatiot Kuubaa vastaan jatkuvat, Kongon kansan vapauspyrkimykset yritetään tukahduttaa. Amerikkalainen merijalkaväki isännöi entiseen tapaan Dominikaanisessa tasavallassa.

Näissä olosuhteissa YK:lla, jonka tehtävänä on vartioida yleistä rauhaa, on erityisen suuri vastuu. Jokaisen valtion — suuren ja pienen — täytyy nyt antaa panoksensa kansainvälisen jännittyneisyyden laukaisemiseen. Neuvostoliitto on aina toiminut niin, että YK olisi rauhan säilyttämisen väline. Mutta me tiedämme myös, että on voimia, jotka yrittävät riistää Yhdistyneet Kansakunnat järjestöltä mahdollisuuden toimia tehokkaasti tai jopa suunnata sen toiminnan vaaralliseen suuntaan. Missään tapauksessa Amerikan edustajan Goldbergin esiintyminen yleiskeskustelussa ei osoita ollenkaan USA:n aikovan edistää nykyisen kansainvälisen tilanteen laukaisemista.

YK:n yleiskokouksessa olevalla Neuvostoliiton valtuuskunnalla on hallituksensa tiukka määräys puolustaa rauhan asiaa, pyrkiä kilpavarustelun lopettamiseen, suojata kansojen oikeutta itsenäiseen kehitykseen ilman minkäänlaista ulkovaltojen sekaantumista asioihin ja kamppailla kolonialismin täydellisen hävittämisen puolesta.

Neuvostoliiton valtuuskunta on jo esittänyt ehdotuksensa. Etualalla on kysymys, joka koskee "valtioiden sisäisiin asioihin puuttumisen sallimattomuutta ja niiden riippumattomuuden ja suvereenisuuden suojaamista". Neuvostoliiton toinen tärkeä aloite on sopimusluonnos ydinaseiden leviämisen estämisestä. Neuvostoliiton omaksuman kannan mukaan tällaisen sopimuksen täytyy sisältää määräykset, jotka eivät salli ydinaseita omistavien valtioiden luovuttaa niitä missään muodossa tällaista asetta omistamattomien valtioiden hallintaan tai valvontaan. Toisaalta ydinasetta omistamattomien sopimukseen osallistuvien tulee sitoutua siihen, että ne eivät osallistu yksin eivätkä muiden kanssa atomiasevarusteluun.

Yhdistyneillä kansakunnilla on paljon mahdollisuuksia maailman rauhan säilyttämiseen ja kansojen välisen yhteisymmärryksen kehittämiseen. Niistä voi tulla reaalisia, jos YK toiminnassaan pysyy tosiasioiden perustalla ja jos se pitää ohjeenaan perustamisperiaatteitaan.

JÄLLEEN "SUURI KURIKKA"

Samaan aikaan, kun New Yorkissa eri maista saapuneet valtuuskunnat yrittävät löytää keinot rauhan lujittamiseksi, tehdään Washingtonissa päätöksiä, jotka herättävät levottomuutta ja suuttumusta. En nyt puhu suunnitelmista sodan laajentamiseksi Vietnamissa, mistä olen kirjoittanut useasti, vaan USA:n kongressin edustajainhuoneen hiljattain tekemästä päätöksestä, joka koskee Latinalaisen Amerikan maita. Se on ennen kuulumaton kyynisyydessään. Se velvoittaa Amerikan hallituksen käyttämään voimatoimenpiteitä "estääkseen kommunisteja anastamasta valtaa missä tahansa läntisen pallonpuoliskon maassa". Tämä merkitsee itse asiassa sitä, että USA voi minä hetkenä tahansa ja missä maassa tahansa soveltaa Panamassa ja Dominikaanisessa tasavallassa saatua "kokemusta". Tarvitsee vain tulkita mitkä tahansa vapauden ja riippumattomuuden puolesta esitetyt mielipiteen ilmaisut "kommunistien horjutustoiminnaksi".

USA:n kongressin päätöslauselma on sananmukaisesti saanut koko Latinalaisen Amerikan kuohahtamaan. Esimerkiksi Kolumbian senaatti on ilmoittanut, että se tuomitsee jokaisen yksipuolisen sotilaallisen toiminnan ja katsoo ne rankaisutoimenpiteiksi. Perun kansallisen kongressin edustajainhuoneen päätöslauselmassa sanotaan, että USA:n kongressin tavoitteena on virallisesti tuoda Amerikan valtioiden väliseen politiikkaan yksipuolinen, ilman minkäänlaista neuvottelemista tapahtuva USA:n puuttuminen minkä tahansa Latinalaisen Amerikan maan sisäisiin asioihin.

Nämä vastalauseet osoittavat, että amerikkalainen "suuren kurikan" politiikka on yhä vähemmän suosittua Latinalaisessa Amerikassa.

HUOMIO, PANSSARIVAUNUT!

En ryhdy tässä palauttamaan mieleen surullisen kuuluisaa hitleriläistä kenraalia Guderiania, joka on kirjoittanut aikoinaan kohua herättäneen kirjan "Huomio, panssarivaunut!". Hänen panssaroidut ihmeensä aiheuttivat paljon kärsimystä Euroopan kansoille. Nyt Reinin rannoilla taas ylistetään panssarivaunuja ja vaaditaan samalla hirvittävintä asetta — atomi- ja vetypommia.

Aivan hiljattain valmistui Münchenissä ensimmäinen "Leopardi"-panssarivaunu. Bonnin puolustusministeriö on ilmoittanut, että tämän vuoden lopussa "Leopardit" osallistuvat erikoistaisteluharjoituksiin ja kokeisiin Kanadassa, joka on Saksan liittotasavallan NATO-liittolainen. Näitä kokeita jatketaan kaikkina talvikuukausina "venäläistä talvea muistuttavissa olosuhteissa".

Nykyisen "Leopardin" edeltäjä oli surullisenkuuluisa "Tiikeri", jota valmistettiin Hitlerin Saksassa toisen maailmansodan aikana. Sen kohtalo ei ollut kadehdittava: venäläiset tykit ampuivat sen romuksi taisteluissa. Mutta länsisaksalaiset militaristit eivät revanshihengen vallassa halua sitä muistella.

Suuttumusta herättää se, että Bonnin militaristeja auttavat nykyaikaisten aseiden valmistamisessa USA:n sotilasviranomaiset. Äskettäin tuli tunnetuksi, että amerikkalaiset ja länsisaksalaiset asiantuntijat suunnittelevat niinsanottua "tulevaisuuden panssarivaunua". Sen tulisi kuulua Bundeswehrin, Amerikan sekä muiden NATO-maiden armeijan varustukseen ja se on tarkoitettu suorittamaan taisteluoperaatioita "atomi-, kemiallisen- ja bakteerisodan olosuhteissa". Se varustetaan tavallisen aseistuksen isäksi "rakettiasejärjestelmällä".

Reinin militaristien tavat tuntien ei ole vaikea nähdä, että USA ja sen liittolaiset, pyrkiessään antamaan Bundeswehrin käteen nykyaikaisimmat aseet — mm. atomiaseen, pelaavat erittäin vaarallista peliä.

Tarkkailija

Varsovassa kokoontuu lokakuun 8—22. päivänä ammattijärjestöjen VI maailmankongressi. Sen tehtävänä on vastata niihin uusiin pulmiin joita työtätekevien keskuudessa nykyisin esiintyy. Samalla se tulee voimistamaan taistelua rauhallisen rinnakkainolon, kansallisen itsenäisyyden ja yhteiskunnallisen edistyksen puolesta.

Neuvostoliiton ammattijärjestöt tervehtivät lämpimästi tätä kongressia.

Yhteistuumin, yhteistoimin

Kaksi vuosikymmentä sitten, lokakuun 8. päivänä 1945, perustettiin Maailman Ammattiyhdistysten Liitto (MAL). Tuolloin Pariisissa kokoontunut ammattijärjestöjen maailmankongressi katsoi päättyneen sodan raskaiden opetusten pohjalla välttämättömäksi kansainvälisen yhteistyöelimen perustamisen osallistumaan sodanjälkeisen ajan vaikeiden ongelmien ratkaisemiseen. Kaikissa maissa työtätekevät toivoivat, että tämä järjestö omalta osaltaan toimisi ansaitun rauhan säilyttämiseksi rikkomattomana ja kykenisi puolustamaan heidän elinetujaan.

Kuluneiden kahdenkymmenen vuoden aikana MAL on kehittynyt suureksi voimaksi huolimatta eräiden länsimaisten ammattijärjestöjen johtajien aikaansaamasta jakaantumisesta ja eräistä merkittävissäkin kysymyksissä ilmenneistä erimielisyyksistä. MAL:lla on tärkeä myönteinen osa kansainvälisessä ammattiyhdistysliikkeessä. Se vastustaa sotaa, puolustaa rauhallista rinnakkainoloa ja jokaisen kansan oikeutta itsenäisyyteen, vaatii työtätekevien aseman parantamista ja demokraattisten oikeuksien turvaamista ja toimii työväenluokan yhtenäisyyden hyväksi. MAL:ssa on nykyisin 120 miljoonaa jäsentä. Aktiivisella toiminnallaan se on ansaitusti saavuttanut arvovaltaa laajoissa piireissä työväen keskuudessa kautta maailman.

☆ Neuvostoliiton ammattijärjestöjen kansainväliset suhteet

A. Tamarin

Neuvostoliiton ammattijärjestöt kannattavat aktiivisesti kansojen keskinäistä ystävyyttä ja yhteiskunnallisilta järjestelmiltään erilaisten valtioiden rauhallista rinnakkainoloa. Siksi ne jatkuvasti laajentavat yhteyksiään muiden maiden ammattijärjestöihin, myös niihin, jotka kuuluvat VAKL:oon tai kristillisten ammattijärjestöjen kansainväliseen liittoon tai ovat tällaisten keskusliittojen ulkopuolella. Valtuuskuntia vaihdetaan jatkuvasti eri maiden ja eri alojen ammattijärjestöjen kanssa (mainittakoon Iso-Britannia, Itävalta, Australia, Belgia, Skotlannin ammattiliitto, Japanin ammattijärjestöjen pääneuvosto, maan suurin). Vuosina 1960—1964 Neuvostoliitosta vieraili 900 ay-valtuuskuntaa yli 60 maassa.

Pohjoismaiden lukuisiin ammattijärjestöihin ja eri tuotantolaitosten ammattiliittokomiteoihin on hyvät ystävyyssuhteet. Näitä ovat mm. Tanskan sekatyöläisten ja erikoisammattien, konepajatyöläisten ja merimiesten ammattiliitot, Ruotsin rautatieläisten, kirjapainoalan ja puunjalostusteollisuuden työläisten, sähkötyöntekijäin, näyttelijäin ja muusikkojen ammattiliitot, Norjan tekstiilityöläisten ammattijärjestö. Mainittakoon myös tanskalaisen telakan Burmeister & Wain's A/S:n, norjalaisen Ackers Mekaniske Verksted A/S:n ja useiden muiden teollisuuslaitosten ammattijärjestöt. 14 viime vuoden aikana Neuvostoliitossa on vieraillut yli 40 ruotsalaista ja yli 60 norjalaista ja tanskalaista ammattiliittovaltuuskuntaa.

Suhteet Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliittoon (SAK) ovat hyvä esimerkki Neuvostoliiton ammattijärjestöjen keskusneuvoston kanssakäymisestä MAL:n ulkopuolella olevien keskusliittojen kanssa. SAK:n puheenjohtaja Vihtori Rantanen on sanonut:

"Neuvostoliiton ja Suomen ammattijärjestöjen kesken on jo vuosikausia vallinneet hyvät ystävälliset suhteet. Näillä hyvillä suhteilla ja kiinteällä yhteistyöllä on ollut ja on edelleen suuri merkitys myös ystävyys- ja kauppasuhteiden kehittymiselle valtioittemme kesken."

Yli 120 suomalaista valtuuskuntaa on vieraillut Neuvostoliitossa kuuden viime vuoden aikana ja Suomessa toistasataa neuvostoliittolaista valtuuskuntaa. Toimintaohjelmien laatimista ja suhteiden kehittämistä varten on muodostettu Suomen ja Neuvostoliiton ammattiyhdistysten neuvottelukunta. Viimeksi se kokoontui vuoden 1965 tammikuussa Moskovassa.

Yhteistoimintaelinten perustamista on kannatettu muissakin maissa. Esim. kun Japanin ammattijärjestöjen pääneuvoston (jonka alaisuuteen kuuluu noin 4,5 milj. jäsentä) valtuuskunta vieraili Neuvostoliitossa touko—kesäkuussa, osapuolet totesivat tällaisen elimen muodostamisen välttämättömäksi.

Neuvostoliiton työtätekevät ja heidän ammattijärjestönsä, jotka osallistuivat MAL:n perustamiseen, noudattavat uskollisesti MAL:n periaatteita. Ne tukevat käytännössä eri maiden työtätekeviä niiden pyrkiessä parantamaan asemaansa. Ranskalaisten kaivostyöläisten käydessä työtaistelua vuoden 1963 keväällä viranomaiset päättivät lakon murtaakseen tuottaa hiiltä muista maista. MAL:n vetoomuksen mukaisesti Neuvostoliiton ammattijärjestöt toimittivat lakkolaisille aineellista tukea sekä tukivat Ventspilsin, Riian, Klaipedan, Leningradin, Odessan ja Neuvostoliiton muiden satamien työläisiä ja merimiehiä näiden kieltäytyessä lastaamasta ja kuljettamasta hiiltä Ranskaan.

Asturian lakossa olleet kaivostyöläiset ovat saaneet Neuvostoliiton ammattijärjestöiltä merkittävää moraalista ja aineellista apua. Veljellistä apua saivat myös japanilaisen Mikavan kaivoksen työläiset kun tässä kaivoksessa tapahtui räjähdys turvallisuuslaitteiden riittämättömyyden vuoksi, lakon julistaneet Japanin satamatyöläiset jotka kehottivat boikotoimaan japanilaisia

aluksia sekä työläiset joita epäoikeutetusti syytettiin ns. "Matsukavan jutussa".

Maan ammattijärjestöt osallistuvat aktiivisesti myös kansainvälisiin solidaarisuuskamppailuihin. Ne olivat vakinaisia jäseniä MAL:n muodostamassa komiteassa joka tuki Algerian kansaa sen taistellessa vapautensa puolesta, ne ovat mukana ammattijärjestöjen perustamissa kansainvälisissä Etelä-Vietnamin, Etelä-Afrikan ja Adenin kansojen solidaarisuuskomiteoissa. Ne tuomitsevat ankarasti amerikkalaisten joukkojen tunkeutumisen Etelä-Vietnamiin ja Dominikaaniseen tasavaltaan, pommitusretket Vietnamin demokraattiseen tasavaltaan, apartheid-politiikan Etelä-Afrikan tasavallassa ja ammattijärjestöjen toimihenkilöiden vainot latinalaisessa Amerikassa. Ne tukevat Angolan, Mosambikin ja muita siirtomaaorjuudessa vielä eläviä kansoja.

Ammattitaitoisia työntekijöitä tarvitsevien lukuisten afrikkalaisten, aasialaisten ja latinalaisamerikkalaisten ammattiliittojen pyynnöstä Neuvostoliiton ammattiyhdistykset ovat järjestäneet Moskovassa maksuttomat ja stipendejä myöntävät erikoiskurssit. Käytännön järjestötoimintaan perehdytetään tuotantolaitoksilla, rakennustyömailla ja kouluissa. Ammattijärjestöt myöntävät stipendejä myös Afrikan maiden lähettämille ylioppilaille jotka opiskelevat Neuvostoliiton korkeakouluissa.

Suuri merkitys on ammattijärjestöjemme suhteilla sosialististen maiden järjestöihin. Tässäkin kanssakäymisessä ovat periaatteina kansojen täydellinen tasaveroisuus, keskinäinen kunnioitus ja vankkumaton ystävyys. Ne lähettävät toistensa luo valtuuskuntia, vaihtavat sosialistisen rakennustyön kokemuksia, perehtyvät toistensa tuotannon johtomenetelmiin ja vaihtavat tietoja työnsuojelun, sosiaalivakuutuksen ym. aloilta. Viime kesäkuun 7—10. päivänä näitä yhteisiä kysymyksiä käsiteltiin laajasti Moskovassa, jonne oli kokoontunut Bulgarian, Unkarin, Saksan demokraattisen tasavallan, Puolan, Romanian, Neuvostoliiton, Tshekkoslovakian, Jugoslavian ja Mongolian ammattiyhdistysten keskusjärjestöjen johtavia henkilöitä sekä MAL:n edustajia. Siellä keskusteltiin kokemuksista työtätekevien vetämisessä mukaan kansantaloussuunnitelmien käsittelyyn, tuotannon johtoon sekä palkkajärjestelmän kehittämiseen, työntekijäin aineellisen kannustuksen muodoista ja työn tuloksista.

SUOMEKSI

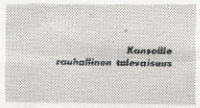

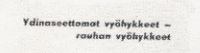

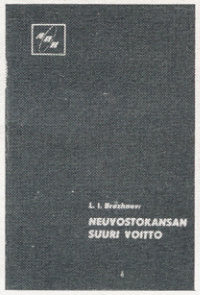

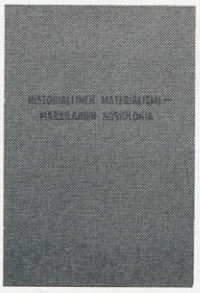

Kansoille rauhallinen tulevaisuus
Ydinaseettomat vyöhykkeet — rauhan vyöhykkeet
Hyökkäystukikohdat
Kaikki yhtenä niteenä, 153 sivua, 2,—
Niteeseen sisältyvät kirjaset käsittelevät aikamme tärkeää kysymystä sodasta ja rauhasta.

SNTL-jääkiekko
80 sivua, 2,—
Runsaasti kuvitettu Neuvostoliiton jääkiekkoilun ja maajoukkueen esittely.

Neuvostokansan suuri voitto
48 sivua, 1,—
L. I. Brezhnevin puhe, joka on pidetty toisen maailmansodan päättymisen 20-vuotispäivän tilaisuudessa.

Historiallinen materialismi — marxilainen sosiologia
39 sivua, 1,—
Mielenkiintoinen kirjoitus aiheesta, jota on vielä vähän käsitelty suomen kielellä.
Kaikkia niteitä voidaan tilata erillisenä edellä mainitulla hinnalla.

EDULLINEN YHTEISTILAUS
Jos tilaatte kaikki kuusi nidettä samalla kertaa, saatte ne edulliseen hintaan 3,—.

Tilaukset pyydämme lähettämään alla olevalla lipukkeella osoitteeseen:
Uutistoimisto Novosti (APN)
Helsinki, Merikatu 3 A 4

Lähettäkää minulle seuraavat kirjaset:

☐ Kansoille rauhallinen tulevaisuus
☐ Ydinaseettomat vyöhykkeet — rauhan vyöhykkeet Hyökkäystukikohdat
☐ SNTL-jääkiekko
☐ Neuvostokansan suuri voitto
☐ Historiallinen materialismi — marxilainen sosiologia

Mukana seuraa maksu ..... Suoritan maksun postisiirtotilille 35736.

Nimi .....

Osoite .....

Moskovan sirkus tulee Helsinkiin!

↓ Nämä hupaisat karhut on opettanut E. Podtshernikova.

Bubnovien trapetsiryhmä →

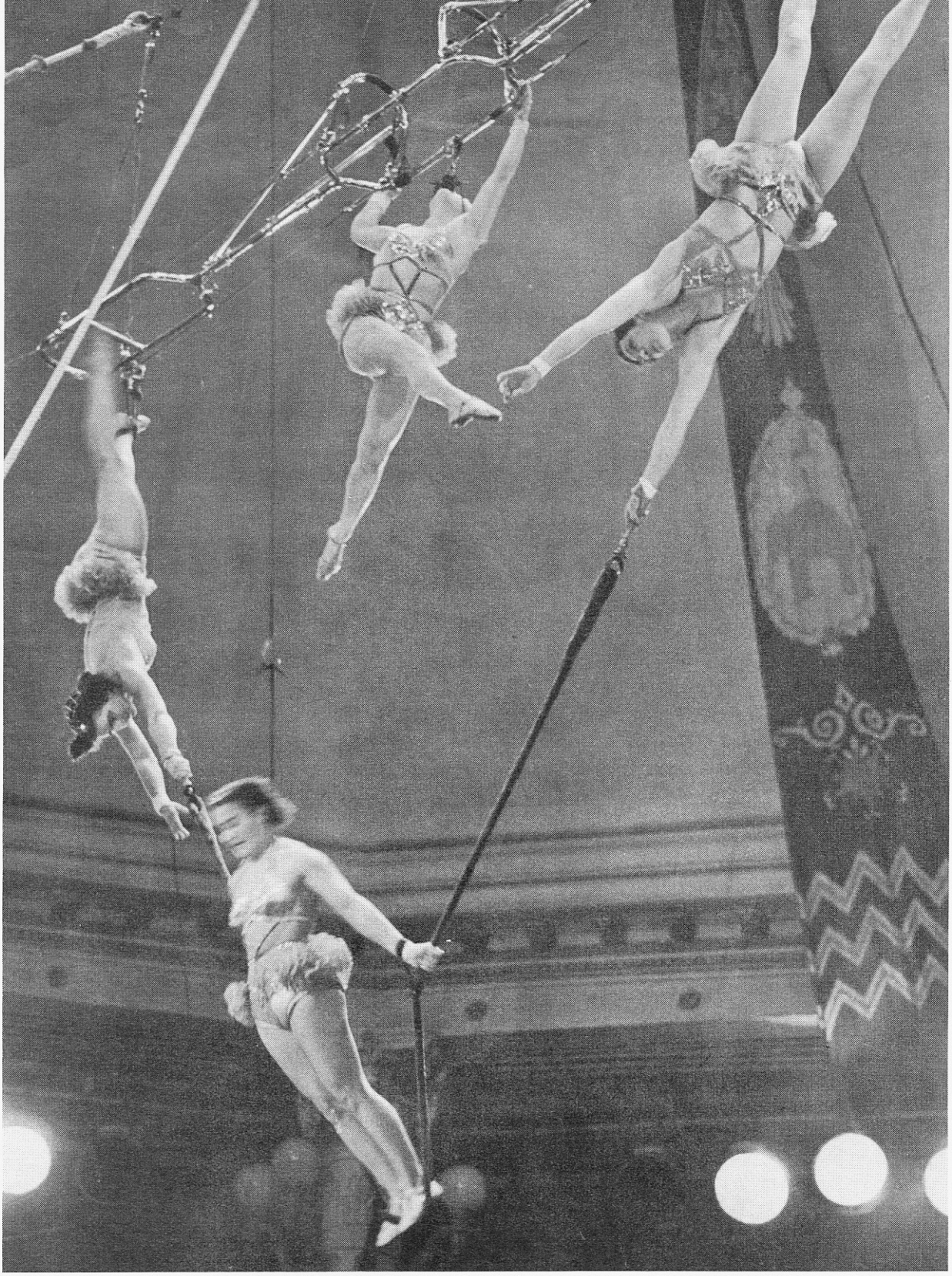

Helsinkiläiset saavat lokakuussa runsaasti hupia ja jännitystä: Moskovan Sirkus saapuu esittämään huippuohjelmaansa. Mukana on vanhojakin tuttuja, jo aikaisemmin Suomessa käyneitä, ja muut ehtivät kyllä tutuiksi tulla: luvassa on 40 päivän vierailu.

Mainiosta ohjelmasta, lukuisista esiintyjistä mainittakoon tasapainotaiteilijat Vanda ja Valentin Ivanov ja heidän simpanssinsa, Bubnovien nelihenkinen trapetsiryhmä, Elvina Podtšernikovan kesyt karhut, Vladislava Varjakoenen opetetut siat, Jelizaveta Zolotovan taitavat koirat, Vitali Petuhovin johtama akrobaattiryhmä, jonglöörit Hromovit, klovni Boris Vjatkin ja hänen koiransa Manjuna.

Moskovan Sirkus on käynyt aikaisemmin Suomessa vuosina 1960 ja 1963. Viime kerralla ryhmä oli pääosaltaan nuoria taitelijoita johtajanaan tunnettu klovni Oleg Popov. Nyt Helsinkiin saapuu 60 henkilön ryhmä sekä sirkuksen oma orkesteri.

Neuvostoliitossa toimii 50 kiinteää ja 14 kiertävää sirkusta. Niiden palveluksessa on yhteensä 7 500 henkilöä. Neuvostoliittolaiset sirkustaiteilijat vierailevat paljon ulkomailla. Tämän vuoden vierailuja varten on laadittu 14 koko illan ohjelmaa, joissa esiintyy yhteensä 960 taiteilijaa.

Onko Neuvostoliitossa työttömyyttä?

Viime aikoina länsimaissa on alettu täysin perusteettomasti levittää käsitystä, että Neuvostoliitossa on työttömyyttä. Tässä lehdet ovat nojautuneet neuvostoliittolaisessa aikakauslehdessä "Talouselämän kysymyksiä" olleeseen Jefim Manevitshin artikkeliin, jossa muka puhutaan työttömyydestä.
Pyysimme lehden varapäätoimittajaa Pavel Golubkovia selostamaan tätä asiaa.

Porvarilliset sosiologit eivät ole nyt ensimmäistä kertaa sälyttämässä sosialismin kontolle kapitalismin sairauksia.

Mitä työttömyys on? Kun vapailla työmarkkinoilla **virallinen** tarjonta ylittää **virallisen** kysynnän syntyy työttömyyttä. Tämä epäsuhta antaa yrittäjälle, kun on olemassa työttömien vara-armeija, mahdollisuuden ostaa työvoimaa halvemmalla. Mitä toiseen osapuoleen — työläiseen — tulee, niin hän on yksin puolustamassa etujaan.

Näin ovat asiat joka maassa, työläinen on vain oman työvoimansa omistaja.

Sosialistisessa valtiossa ei ole työmarkkinoita, ei työvoiman ostoa eikä myyntiä siitä yksinkertaisesta syystä, ettei ole myyjiä eikä ostajiakaan. Sellaisen maan ihmiset ovat sekä poliittisesti että taloudellisesti suvereeneja kaikkien tuotantovälineiden omistajina: ei ole isännän ja työntekijän suhdetta, yhteiskunta on ehjä kokonaisuus. Tämä yhteiskunta on luonnollisesti suuresti kiinnostunut täystyöllisyydestä, säätelee ja suojelee sen talouselämän suunnitelmallista kehitystä koko valtiojärjestelmänsä voimalla. Se on tuotu julki myös perustuslaissa, jossa esitetään paitsi **oikeus** työhön, myös **velvollisuus** tehdä työtä.

Siksi jo pelkkä työttömyyskäsite on vieras sosialistiselle maalle, myös Neuvostoliitolle.

Kävelkääpä minkä tahansa neuvostoliittolaisen kaupungin katuja. Jokaisen tehtaan edustalla näette valtavan ilmoitustaulun, jossa ilmoitetaan haluttavan työhön eri ammattialojen ihmisiä. Ammattitaidoton voi mennä määräajaksi oppiin ja saada siltä ajalta melko hyvän palkan. Katujen varsilla olevissa ilmoitustauluissa on myös kirjavanaan kaikenlaisia ilmoituksia, joissa kehotetaan tulemaan erilaisille ammattikursseille. Kurssiajalta maksetaan stipendi, ja kurssien päätyttyä järjestetään ammatinmukainen työpaikka. Myös suoritetaan työhön värväystä muille paikkakunnille, ja tällöin maksetaan värväysraha, päiväraha ja matkakustannukset koko perheelle. Jos käännätte radionne jonkin paikallisen aseman aallolle, kuulette sieltäkin päivittäin, mitä työvoimaa tarvitaan eri työpaikoilla. Tokkopa tätä voi sanoa työttömyydeksi?

Jos vaikkapa hetkeksi oletettaisiinkin, että Neuvostoliitossa olisi jonkinlaiset työmarkkinat, niin niillä vallitsee aina sama tilanne: kysyntä on tarjontaa suurempi. Ja siinäkin on oma ratkaisuaan vaativa erikoisongelmansa. Sen ratkaisuna on **työvoimavarojen oikean, järkiperäisen jakelun ja käytön järjestäminen.**

Miten sitten on laita eräiden neuvostoliittolaisten taloustieteilijäin lausuntojen ja erityisesti Jefim Manevitshin artikkelin suhteen, joka julkaistiin "Talouselämän kysymyksiä"-lehden tämän vuoden numerossa 6? Juuri tähän aineistoonhan lännen lehdistö nojautuu väittäessään Neuvostoliitossa muka olevan työttömyyttä. Vastaukseksi lainaan Manevitshin artikkelista pari kohtaa, joita lännen lehdistö ei halunnut "huomata".

Tähdentäessään, että sosialistisen talouden suunnitelmallinen kehitys edellyttää työvoimavarojen täydellistä hyväksikäyttöä, Manevitsh kirjoittaa: "Vaikka työläisten ja toimenhaltijain lukumäärä on neuvostovallan aikana yli viisinkertaistunut, Neuvostoliitossa on havaittavissa jossain määrin työvoiman puutetta." Ja edelleen: "Jo lähimmän parin vuosikymmenen aikana työkyisen väestön yleisen lisääntymisen ollessa yli 30 % kasvaa teollisuuden palveluksessa olevien luku suunnilleen 50—60%:lla, ja ei-aineellisen tuotannon piirissä työskentelevien lukumäärä kasvaa 2—3-kertaiseksi."

Kajoan eräisiin todellisen eikä luulotellun ongelman — Neuvostoliiton työvoimavaroja koskevan ongelman kohtiin.

Länsimaisten ammattiliittojen tiedetään olevan huolissaan tuotannon automatisoinnin kehityksestä, koska se syrjäyttää työvoimaa. Myös Neuvostoliitossa tapahtuva nopea tieteellis-tekninen kehitys aiheuttaa eräissä tuotantolaitoksissa sen, että työntekijöitä on liikaa. Mutta he eivät ole siitä huolissaan, koska on olemassa säädös, että **Neuvostoliitossa ei työläistä voida erottaa ellei hänelle järjestetä uutta työtä tässä tai toisessa laitoksessa.** Työläisen niin halutessa hänelle voidaan järjestää mahdollisuus uuden ammattiin oppimiseen. Kaikissa tapauksissa työläisellä säilyy keskeytyksettä oikeus työpalkkaansa. Tavallisesti vapautuneet työläiset sijoitetaan työhön joko kyseiseen tehtaaseen tai yleensä samalle tuotannonalalle.

Viilari tuomarina

Ljudmila Birtshanskaja

Hänen kertomuksensa itsestään on lyhyt kuin radion säätiedoitus. Lev Denisov, moskovalainen, 27-vuotias, viilari, työskentelee Mosgaz-yhtymässä. Isä kuoli rintamalla, äiti on kotirouva. Kävi ammattikoulun, sai hyvän ammatin, kuukausiansiot jopa 200 ruplaa.

Vuosi sitten työtoverit valitsivat Lev Denisovin kansantuomioistuimen jäseneksi. Häntä äänesti 290 autonkuljettajaa, viilaria ja insinööriä. He uskoivat nuorelle, lakitieteeseen perehtymättömälle miehelle (tuskinpa hän tuntee Lombrosoa? Plevakoa?) oikeuden tuomita ihmisiä ja määritellä heille langetettavat rangaistukset. Miksi? Denisovia pidettiin älykkäänä, hyväntahtoisena ja periaatteen ihmisenä. Ilman näitä ominaisuuksia ei kansantuomioistuimessa ole mitään tekemistä.

Käsityksiä avioliitosta

Lev Denisov siis valittiin jäseneksi Moskovan Sverdlovin alueen kansantuomioistuimeen. Kun hänen istuntoaikansa koitti, vapautti Mosgazin hallinto hänet kahdeksi viikoksi työstä. Tältä ajalta maksettiin täysi palkka.

Sverdlovin alue on Moskovan keskusaluetta. Sen kaduilla sijaitsevat Bolshoiteatteri, Uutistoimista APN, Izvestijan toimitus, maan suurin tavaratalo GUM, kymmenkunta teatteria, lehtien toimituksia ja kaupallisia laitoksia. Kaksi kertaa vuodessa näissä laitoksissa suoritetaan kansantuomioistuinten jäsenten vaalit. Avoimissa kokouksissa työntekijät asettavat yhden tai useampia ehdokkaita riippuen kussakin kollektiivissa olevien työntekijöiden määrästä.

Sverdlovin kansantuomioistuimessa on 600 jäsentä ja kaikissa Moskovan kansantuomioistuimissa yhteensä 15 000 jäsentä. Mitkä ovat heidän oikeutensa? Jäsenen sanalla on sama voima kuin tuomarinkin sanalla. Kaikki kysymykset ratkaistaan äänten enemmistöllä. Tuomari äänestää viimeisenä. Jos joku jäsenistä on eri mieltä, hän voi esittää käsityksensä kirjallisesti. Istuimen 600 jäsenen joukossa on sellaisia, jotka ovat hoitaneet tointaan 10 tai 12 vuoden ajan. He ovat lainopin kärpäsen puremia, jotka tuntevat erityisesti kiinnostusta tähän työhön. Pääasiassa kuitenkin tuomarin tuolin valtaavat joka kerta uudet ihmiset, eri yhteiskuntakerroksia edustavat. Ompelijattaren sijalle tulee lehtimies, oopperalaulaja, myyjätär.

Näin tuli myös viilari Denisovin vuoro. Hän kuunteli alustavasti muutamia valmistavia luentoja, tutki tunnontarkasti siviili- ja rikoslakikokoelmia ja ryhtyi varsin arkana asioiden käsittelyyn. Niitä oli kahden viikon aikana 46.

Denisov kertoo:

"Jouduin toimimaan pääasiassa siviiliasiain parissa. Ne eivät yleensä ole kovinkaan erilaisia: naiset anoivat elatusapua lapsilleen, miniät, jotka eivät halunneet asua yhdessä miehen vanhempien kanssa, pyysivät jakamaan huoneet, miehet ja vaimot (jos heitä vielä niin voi nimittää) hakivat avioeroja.

En ole naimisissa. Kenties juuri siksi säikähdin jokaista uutta avioeroanomusta. Niitä esittivät säännöllisesti nuoret parit, jotka olivat olleet avioliitossa alle neljä vuotta, joskus jopa alle neljä viikkoa. Miksi sitten nuorten aviopuolisoiden elämä ei ota sujuakseen? Kokemuksen perusteella (toistaiseksi vasta oikeuskokemuksen, ei henkilökohtaisen) tulin seuraaviin johtopäätöksiin. Yhdeksässä tapauksessa kymmenestä avioeroa hakivat naiset. He ovat joko jo toimessa tai saamassa opintonsa päätökseen ja ovat siis juuri alkamassa itsenäisen elämän. Ammattitaitoisina naiset tuntevat riippumattomuutensa, ja ainoa mitä he haluavat avioliitolta on molemminpuolinen tunne. — En rakasta häntä, on yleisin vastaus kauniimman sukupuolen edustajien keskuudessa. Vastaus vaikuttaa tuomaristoon maagisesti — nielaisemme heti sanat, joilla olimme aikoneet saattaa puolisot sopuun. Miten todellakaan voisi asua ilman rakkautta saman katon alla? Kiire, jolla erotaan on aivan yhtä suuri kuin kiire, joka saa nuoret solmimaan avioliiton. Juuri tästä syystä käsitykseni on, että suurimpana syynä avioeroihin on kevytmielisyys. Eräät ystäväni eivät kylläkään ole samaa mieltä!

ONKO NEUVOSTOLIITOSSA TYÖTTÖMYYTTÄ?

jatkoa ed. siv.

Ongelman eräänä kohtana on Neuvostoliiton itäosien voimakkaasti kehittyvien teollisuusalueiden työvoiman riittävä saanti. Parhaillaan noilla alueilla työvoiman vaihtuvuus on erityisen suuri, ja sen syistä Manevitsh artikkelissaan suoraan puhui. Noita syitä ovat ennen muuta elin-, kulttuuri- ja asunto-olojen epätyydyttävyys, karu ilmasto, joka vaatii parempia vaatteita, jalkineita ja ravintoa. Siitä aiheutuu väestön huomattavaa siirtymistä maan itäosista länsiosiin. Vaikka valtio on käyttänyt viime vuosina paljon varoja itäisten alueiden kaupunkien ja yhdyskuntien elinolojen parantamiseen, se ei ole ollut vielä riittävää.

Tärkeänä tämän ongelman kohtana on keskikoulun päättäneen ja tuotannolliseen työhön menevän nuorison sijoittaminen työhön. Tässä ei ole vaikeutena työn saanti (sitä riittää), vaan työn saanti sitä ammattia vastaavasti, jonka koulu ammattiopetuksellaan on antanut oppilaille. Moskovassa, Novosibirskissä ja eräissä muissa teollisuuskeskuksissa suoritetut tutkimukset ovat osoittaneet, että keskikoulun ammattiopetusohjelma ja sen mukaisesti ammattikoulutettujen lukumäärä ei vastaa lähialueen kansantalouden tarpeita, josta syystä osa nuorista joutuu opettelemaan uuden ammatin. Tätä kysymystä on käsitelty runsaasti lehdistössä ja siitä puhutaan myös Manevitshin artikkelissa. Nyt noita harmittavia erehdyksiä korjataan. On selvää, ettei tälläkään asialla ole mitään tekemistä työttömyyden kanssa.

Ajankohtaisena kysymyksenä Neuvostoliitossa on tätä nykyä yleisöpalvelun eri muotojen parantaminen ja laajentaminen. Vaikeutena tämän kysymyksen ratkaisemisessa on juuri työntekijäin riittämättömyys, eikä liian suuri määrä. Melkoinen määrä työkykyisiä ihmisiä, erittäinkin naisia, kuluttavat paljon aikaa kotitaloustöissä, perhepuutarhan hoitamisessa jne. kun samaan aikaan palvelutoiminnan laajenemista estää työvoiman puute. Nämä vaikeudet tunnetaan ja niitä pyritään poistamaan. Valtio on korottanut palveluammateissa toimivien palkkoja saadakseen niille aloille enemmän väkeä.

Länsimaiden (esimerkiksi USA:n ja Englannin) tilastoissa ei lasketa työttömiksi kotitaloudessa toimivia työkykyisiä naisia. Neuvostoliiton tilastotiede sen sijaan tutkii työkysymystä ennen muuta siitä näkökulmasta, että saataisiin selville kaikki työkykyiset miehet ja naiset, myös perheenemännät, riippumatta siitä pyrkivätkö nämä hankkimaan itselleen työtä vai ei. Kuten nähdään on suuntautuminen täysin vastakkainen.

Manevitshin artikkelissa sanotaan, että sen työkykyisen väestönosan määrä, joka ei ole mukana yhteiskunnallisessa taloudessa, on Moskovassa ja Leningradissa 6—7 % ja yleensä Neuvostoliitossa keskimäärin 20 % ja erityisesti Siperiassa 26 %. Nämä luvut selitetään länsimaissa työttömien lukumääräksi Neuvostoliitossa. Kuitenkin Manevitshin esittämät tiedot koskevat työvoimavarojen jakautumista yhteiskunnalliseen ja yksityiseen talouteen. Manevitshin pyrkimyksenä on, kuten artikkelin sisällöstä selvästi ilmenee, etsiä keinoja työkykyisten ihmisten löytämiseksi kansantalouden kasvavaa työvoimatarvetta tyydyttämään.

Näin ollen nostaessaan hälinän luulotellusta työttömyydestä Neuvostoliitossa länsimainen lehdistö haluaa esittää omat toiveensa todellisuutena.

VIILARI TUOMARINA

jatkoa ed. siv.

Halloo, täällä kansantuomioistuimen edustaja

Joka keskiviikko — silloin ei pidetä istuntoja — tuomarit, vakinaisia lukuunottamatta, kiertävät eri toimipaikoissa. Tällä tavoin kansantuomioistuin kontrolloi sellaisten laitosten toimintaa, joissa on joskus sattunut jokin lainrikkomus. Denisovkin sai tehtävän: soittaa eräälle Kuibyshevin lennätinseman työntekijättärelle.

Nainen oli erotettu toimestaan ilman paikallisen komitean suostumusta. Ammattiliittojen keskuskomitean määräyksen pohjalla lennättimen hallinto otti hänet takaisin työhön mutta ei täyttänyt määräystä loppuun asti, vaan siirsi toiselle osastolle. Nainen valitti jälleen. Ammattiliittojen keskuskomitea siirsi nyt asian Sverdlovin alueen kansantuomioistuimen hoidettavaksi.

Denisov asettui oikeuden kannalle: kukaan ei saa rikkoa työläissäädäntöä. Ketään neuvostoliittolaista työläistä, virkailijaa tai taiteilijaa ei voida erottaa vain siksi, että laitoksen johtaja sitä haluaa.

Tuomioistuimen päätöksen nojalla nainen palasi entiseen työhönsä. Johtaja, joka oli antanut lainvastaisen määräyksen, joutui maksamaan naiselle korvausta menetetystä työajasta omasta taskustaan.

Denisovin keskustelu työntekijättären kanssa oli lyhyt. "Suhde johtajaan on tasainen. Ei, ei yritä mitenkään etsiä riidanaiheita eikä pienentää etujani. Kiitos, että soititte," sanoi nainen.

Näkökulma

"Päätökset teemme, kuten yleensäkin, yksimielisesti", kertoo Denisov. "Mutta eräänä päivänä minusta tuntui, että tuomari oli epäoikeudenmukainen. Esitin vastalauseeni — onhan se jäsenoikeuteni."

"Käsiteltiin elatusapujuttua. Koska nainen ei ollut laillisessa avioliitossa, tuomari ehdotti kanteen hylättäväksi. Naisen olisi siis kasvatettava pienokainen omin voimin. Tässä tuomari vetosi lakipykälään. Minä en tietenkään ole kovin perehtynyt lakeihin, mutta vaistoni sanoi, että naisella on oikeus aineelliseen apuun. Kysyin tuomarilta, eikö laissa ole pykälää, joka suojelee naista tällaisissa tilanteissa. Löysimme sellaisen pykälän... Kutsuimme Tsheljabinskista todistajia — tämä nainen oli asunut siellä käytännöllisesti katsoen avioliitossa lapsensa isän kanssa. Todistajalausuntojen perusteella oikeus vahvisti elatusavun."

Tanja ja Olja

Joskus kukaties kaksi tyttöstä Stoleshnikovin kujalta saapuu viilari Denisovin (ehkä silloin jo insinööri Denisovin) luo kiittämään.

Alueen kansansivistysosaston työntekijät kääntyivät oikeuden puoleen vaatien, että äiti V:ltä, jonka moraali oli herättänyt heissä epäilyjä, evättäisiin holhoojanoikeus ja hänen kaksi tytärtään Tanja ja Olja sijoitettaisiin lastenkotiin. Denisov ei pitänyt tästä vaatimuksesta. Hän päätti käydä tapaamassa naista.

Denisov sai hänestä varsin hyvän kuvan: hyväntahtoinen nainen, joka rakastaa tavattomasti lapsiaan, mutta jonka elämä on täysin hajonnut. Miten auttaa? Denisov lähti alaikäisten komiteaan (siihen kuuluu oppilaitosten, terveydenhoidon, sosiaaliturvan ja yleisen järjestyksen elinten työntekijöitä). Denisov pyysi auttamaan ahdinkoon joutunutta perhettä aineellisesti ja neuvotteli sitten tuomarin kanssa. Ihmiset uskoivat naisen voimiin. Lapset saivat jäädä kotiin. Kuukauden kuluttua, kun Denisov ei enää ollut kansantuomioistuimen jäsen, hän tiedusteli koulusta, jota Tanja ja Olja käyvät, heidän menestymistään. Kerrottiin, että he opiskelevat varsin hyvin. Heidän äitinsä on mennyt työhön. Perhe kuin perhe.

☆☆☆

Denisov on jälleen työssä Mosgazissa. Tiedustelin häneltä, mitä hän piti työstään tuomioistuimessa.

"Miten sanoisin? Pidin siitä, että kansantuomioistuin ei pelkästään määrää rankaisutoimenpiteitä, vaan huolehtii myös oikeudenmukaisuuden palauttamisesta. Olen kuitenkin enemmän viilari kuin tuomari."

☆ **Arvo Pentin luona.**

☆☆ **Marsalkka ja ulkoministeri.**

☆☆☆ **Kotimatkan alkaessa: Malinovski saa punaisen neilikan tuntemattomalta naishenkilöltä.**

Malinovski kävi kylässä

Neuvostoliiton puolustusministeri, marsalkka Rodion Malinovski teki syyskuun alussa Suomeen epävirallisen lomamatkan puolustusministeri Arvo Pentin kutsumana. Matkansa aikana hän tapasi mm. tasavallan presidentin, pääministeri Johannes Virolaisen sekä ulkoasiainministerin Ahti Karjalaisen. Lomamatka suuntautui Hämeenkyröön, Tampereelle ja Imatralle.

Marsalkka Rodion Malinovski on syntynyt Odessassa v. 1898. Armeijan palvelukseen hän astui v. 1914 ja suoritti asepalveluksensa ensimmäisen maailmansodan aikana venäläisessä erikoisarmeijakunnassa Ranskassa. Kansalaissodassa hän palveli Punaisessa armeijassa. Hän on käynyt Frunzen sota-akatemian. Toisen maailmansodan alkaessa Malinovski toimi Romanian rajalla armeijakunnan komentajana. Sodan aikana hän oli rintaman komentajana ja johti useita menestyksellisiä sotatoimia Volgalla, Donbassin alueella, Etelä-Ukrainassa, Romaniassa, Jugoslaviassa, Unkarissa, Itävallassa ja Tshekkoslovakiassa. Elokuussa hänen komentamansa Baikalin takaisen armeijan joukot osallistuivat taisteluihin Kvantungin armeijaa vastaan Koillis-Kiinan vapauttamiseksi.

Marsalkka Malinovski on kahdesti palkittu Neuvostoliiton sankarin kunniamerkillä sekä lukuisilla muilla kunniamerkeillä. Puolustusministeriksi hänet nimitettiin vuonna 1957. Hän on Neuvostoliiton korkeimman neuvoston sekä NKP:n keskuskomitean jäsen.

Pohjoisia etydejä

← V. 1714 rakennetun Preobrazhenskin keskuskirkko.

Volkostroevskin tshasouna. ↓

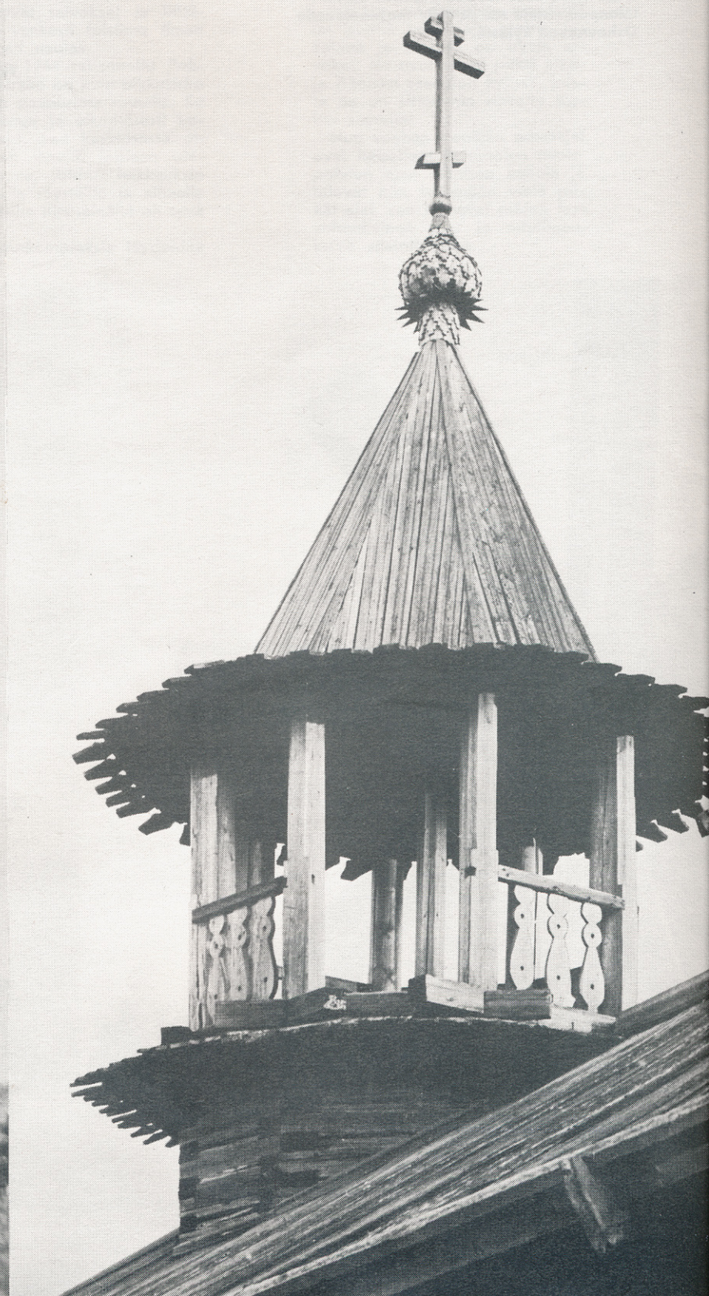

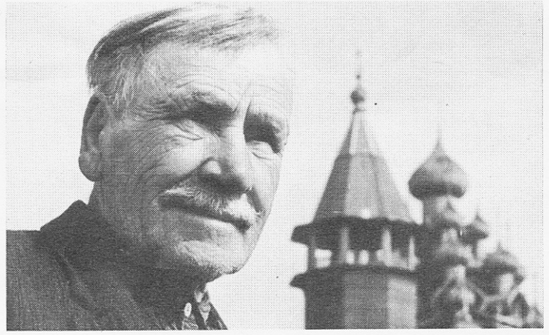

Vas.: Tshasouna Lelikozerosta.

Kesk.: Kishin museon ylirestauroija Mihail Mishev.

Oik.: Tämä 1800-luvulta peräisin oleva talonpoikaistalo on siirretty museoalueelle Oshevnevon kylästä.

Tarujen saaret

Tarut kiertelevät Äänisjärven 1650 saarta kuin haamut vanhoja linnoja. Muinainen puukauden Venäjä on jättänyt muistokseen vihannille saarille teräväkupolisia kirkkoja ja kaksitaitteisia mökinkattoja sekä lauluja noiden pohjoisten seutujen mitä ihmeellisimpien satujen luojista.

Sikäläisten kansansankareiden ylpeytenä eivät olleet koristeelliset miekat ja mustat oriit. Varsin tavallisin arkisin välinein — kirvein ja taltoin — he hankkivat itselleen maineen, joka on yhtä vankka ja pysyvä kuin sotaisten veljiensäkin.

Luonto on ollut antelias suodessaan kauneutta Kishin saaren maisemille. Hyvässä sopusoinnussa tämän kanssa on tämän saaren rakennustaiteellinen ryhmä. Kolme eri aikoina ja eri mestarien rakentamaa rakennusta asettuvat yhtenäiseksi kokonaisuudeksi. Pokrovskin kirkko on 50 vuotta Preobrazhenskin kirkkoa nuorempi ja kellotorni on sitä 110 vuotta nuorempi, mutta katseleepa niitä miltä puolelta tahansa, sulautuvat molemmat kirkot toisiinsa, hämmästyttävät piirteittensä ihmeellisellä sopusointuisuudella. Kuitenkin kukin niistä on kaunis vain omalla ainutkertaisella tavallaan.

Kymmenet sukupolvet ovat ihailleet 35 metriä korkeaa vuonna 1714 rakennettua Preobrazhenskin kirkkoa. Sen 22 ristikärkistä tornia nousevat kuutena portaana kohti pilviä. Tuntemattomat mestarit ovat taidokkaasti hakanneet sen paksuihin honkahirsiin syvät salvokset ja liittäneet ne vankasti toisiinsa ilman ainuttakaan naulaa.

Vuonna 1764 rakennettu Pokrovskin kirkko on kuin pikkusisko mahtavan naapurinsa rinnalla. Se on pienempi ja ulkonaisesti koruttomampi. Sen keskiosassa on kymmenen lähellä toisiaan olevaa kupolia, joiden leikkauksin kuvioiduilla räystäillä ja alhaalla tummuneella hirsiseinällä oli syvä vesiura.

Rakennuskompleksia täydentää vuonna 1874 valmistunut kaunis teräväkupolinen kahdeksankulmainen kellotapuli. Molemmissa kirkoissa ei ole mitään liikaa, vaan niiden jokaisella osalla on tietty käyttötarkoituksensa, mutta kellotapuliin on tehty kaksi oviparia vain koristeeksi.

Näiden rakennusten ympärillä on pieniä kappeleita, joista jokainen jo sinänsä on hyvin arvokas. Ne ovat olleet pitkiä aikoja Äänisen saariston kylissä, joista ne on sittemmin siirretty Kishin saarelle.

Nuo vanhan Venäjän edustajat ovat katselleet jo monien ihmispolvien ajan Äänisen aaltoja ja tulevat niin tekemään vielä pitkät ajat, sen takaavat niiden tervahonkainen puu ja edullinen, kuiva sijaintipaikka.

Teksti
Nina Leontjeva
Kuvat
L. Ivanov

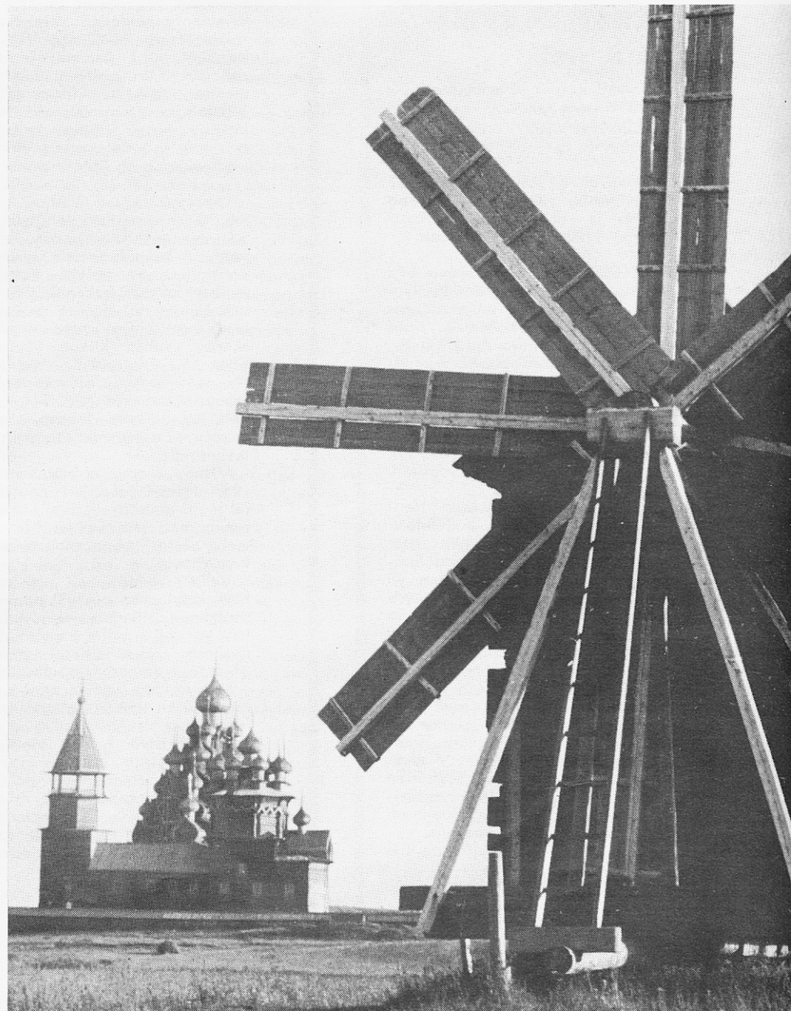

→ Pokrovskin kirkko ja kellotapuli.
→→ Tuulimylly.

Puukoristelua

Oletteko koskaan nähneet puupitsiä? Se on näöltään yhtä hentoa ja herkkää kuin aito pitsikin. Muinaiset pohjolaiset olivat vaateliaita ihmisiä. He koristelivat talonsa tuollaisin leikkauksin kilvoitellen kekseliäisyydessä, osaamatta aavistaa, että heidän talonsa olisivat joskus vanhan rakennustaiteellisen museon näyttelyesineitä. Kishin saarelle on tuotu kolme suurta tuolla tavoin runsaasti koristeltua taloa.

Kun astuu sellaisen talon jykevästä ovesta sisään, tapaa sen kosteassa puolihämärässä moniikkunaisen suuren tuvan. Seiniä kiertävät leveät penkit, joilla talonväki on aikoinaan nukkunut. He ovat aterioineet noiden pitkien kiinteiden pöytien ääressä. He jauhoivat jyvänsä kaiketi samantapaisissa myllyissä, jollainen täällä museosaarella on nähtävänä, ja jauhot säilytettiin samanlaisissa aitoissa kuin täälläkin nähtävänä oleva kaksikerroksinen, kaunispiirteinen ja koristeellinen aitta.

Kanssakäymisen peili

jatkoa s. 8

suutta, teknisiä asiakirjoja ja patentteja.

☆ ☆ ☆

Vuoden 1965 ensimmäisellä puoliskolla yli puolet Suomen laiva- ja koneteollisuuden tuotteista vietiin Neuvostoliittoon.

☆ ☆ ☆

Rauma-Repola Osakeyhtiöön kuuluva laivanrakennustehdas Rauman Telakka sai neljä dieselmoottoria Neuvostoliitosta. Kunkin moottorin teho on 2.900 hv.

Nämä dieselmoottorit asennetaan Neuvostoliiton tilaamiin tankkialuksiin, joiden uppouma on 4.400 tonnia. Aikaisemmin tällä telakalla valmistettuihin Neuvostoliiton tilaamiin aluksiin asennettiin tanskalaiset moottorit.

☆ ☆ ☆

Suomi ostaa puutavaraa Neuvostoliitosta ja tukit kuljetetaan jokia pitkin. Enso-Gutzeitin ostamaa puutavaraa on uitettu Suomeen vuoden alusta lähtien yli 4.000—4.500 kuutiometriä päivittäin. Kaikkiaan Suomeen on jo uitettu Lenderkaa pitkin 200.000 kuutiometriä puuta.

☆ ☆ ☆

Leningradilainen Vera Slutskajan tehdas on toimittanut Suomeen vuoden alusta lähtien yli 2 miljoonaa metriä erilaisia kankaita leninkien, paitojen ja alusvaatteiden raaka-aineiksi. Vuoden loppuun mennessä leningradilainen tehdas toimittaa Suomeen vielä 640.000 metriä kankaita.

jatkuu seur. siv.

Pohjoisia etydejä

jatkoa ed. siv.

Nestorin kirves

Saatuaaan valmiiksi maailman kahdeksannen ihmeen — 22-kupolisen Preobrazhenskin kirkon — heitti rakentaja vanhan tarun mukaan kirveensä Ääniseen sanoen: "Tämän kirkon rakensi mestari Nestori. Ei ole ennen ollut tällaista eikä toista tule olemaankaan."

Missä on nyt tuon tarunomaisen mestarin kirves? Toiset sanovat, ettei sellaista mestaria ole ollutkaan, vaan kirkko on monien taitavien rakentajien yhteistyötä. Toiset taasen väittävät, että selkeinä, tyyninä päivinä Äänisen aalloista näkyy vieläkin tuon harvinaisen työkalun kirkas välke. Jotkut taasen sanovat, että tuon kirveen nosti sinisten aaltojen syvyydestä eräs vanhus Mihail Mishev ja se on jälleen varmoissa käsissä.

Lapsuudesta asti Mishev kierteli isänsä muodostaman työryhmän mukana rakentamassa kirkkoja ja kauniita puuleikkauksin koristeltuja asuintaloja. Vuosien mittaan taito ja kokemus kasvoivat. Hän auttoi ihmisiä palauttamaan entiselleen tuon museosaaren vanhan kirkon kauneuden. 19. vuosisadalla Preobrazhenskin kirkko oli joidenkin toimesta vuorattu laudoilla, kalkittu ja maalattu, ja pitkät ajat kukaan ei aavistanut sen erikoislaatuisuutta.

Mishev saapui Kishiin vuonna 1948. Hänen johdollaan entisöijät metri metriltä riisuivat kirkolta sen ruman lautapeitteen ja samalla vahvistivat rakennusta tukikannattimin.

Vaikein tehtävä oli ajan pahasti kuluttaman puutiilikaton entisöiminen, sillä sen valmistussalaisuus oli miltei unohtunut. Mishevin taiteilijoille antamien ohjeiden mukaan lopulta löydettiin noiden vanhan ajan mestareiden käyttämän kattopeitteen valmistussalaisuus.

Entisöimistyö jatkuu vieläkin. Aamusta iltaan Mishev astelee verkkaan museosaarella palauttaen vähitellen vanhoille rakennuksille niiden entisen muodon. Ilmeisesti siellä ei yhäkään tulla toimeen ilman Nestorin kirvestä.

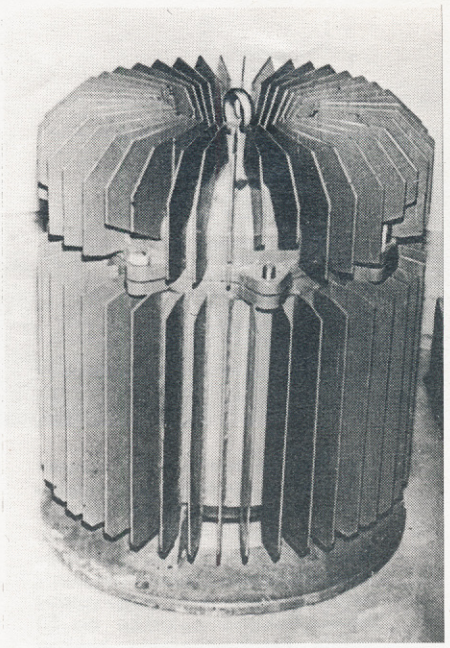

Beta-2

BETA – 2

MUUTTAA LÄMPÖÄ SUORAAN SÄHKÖKSI

Beta-1

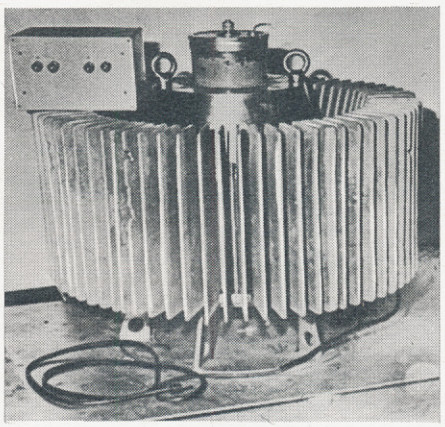

Jelena Knorre
APN:n tieteellinen huomioitsija

Beta-2 on laite, joka muuttaa radioaktiivisten aineiden hajotessa syntyvän lämmön välittömästi sähkövoimaksi. Se on valmistettu Neuvostoliiton valtion atomivoimakomitean alaisessa säteilytekniikan tutkimuslaitoksessa.

Ihmiset ovat jo kauan haaveksineet keinoista, joilla mikä hyvänsä energia voitaisiin muuttaa mukavammaksi ja keskitetymmäksi sähkövoimaksi ilman liikkuvia osia ja mekanismeja.

Suoranaisen muutoksen fysikaaliset periaatteet on tiedetty jo aikoja sitten, mutta niitä ei ole onnistuttu toteuttamaan teknisesti: tarvittiin tehokkaita ja varmoja energianlähteitä, aineita, joilla on poikkeukselliset lämmönjohto- tai lämmöneristysominaisuudet. Jo kauan on muutettu kemiallista energiaa sähkövirraksi — autoissa käytetään akkuja, taskulampuissa paristoja. Mutta paristo kuluu pian tyhjiin ja akku on aika ajoin ladattava.

Ydinenergian puolijohdintekniikan kehityksen ansiosta voidaan jo rakentaa suuritehoisia ja jatkuvasti toimivia laitteita, jotka muuttavat energiaa toiseksi. Ydinenergiset lämpölähteet ovat pieniä ja antavat erittäin paljon lämpöä. Niiden toiminta-aika riippuu hajoavan atomin elinajasta — käytännöllisesti katsoen voidaan valita isotooppi kutakin haluttua toiminta-aikaa vastaavasti.

Isotooppiset virtalähteet ovat rakenteeltaan hyvin yksinkertaiset. Tietyn aineen radioaktiivinen isotooppi sijoitetaan umpinaiseen kapseliin. Hajotessaan aineen atomit synnyttävät gamma-, elektroni- tai beta-säteilyä ja alfa-hiukkasia. Törmätessään ja hidastuessaan preparaatissa ja kapselin seinämiä vasten hiukkaset kuumentavat sitä. Kapselin ulkopintaan kiinnitetään lämpösähkömuuntaja — tavallisesti termopari, joka on kahden puolijohdinaineen seos.

Näin lämpömuuntajan toinen pää kuumenee ja toinen jäähtyy. Tämä synnyttää muuntajaan yhdistetyssä johdossa käyttökelpoista sähkövirtaa.

Kun otetaan huomioon, että radioaktiivisten isotooppien hajoamisaika tiedetään tarkasti ja että hajoamisen nopeus on vakaa, ei kiihtyvä eikä hidastuva, voidaan helposti tajuta tällaisen virtalähteen erikoiset ominaisuudet. Neuvostoliiton säteilytekniikan instituutissa suunnitellaan yhdessä muiden järjestöjen kanssa kokonaista sarjaa näitä laitteita. Eräs tällainen laite on toiminut menestyksellisesti kokonaisen vuoden automaattisella säähavaintoasemalla Himkin kaupungissa Moskovan lähellä.

Sille annettiin nimeksi Beta-1, koska kapselin seiniä kuumensivat beta-hiukkaset — elektronit, jotka ovat lähtöisin radioaktiivisesta isotoopista cerium-144:stä.

Cerium-144:n puoliintumisaika on 285 päivää. Beta-1 turvasi aseman luotettavan ja keskeytymättömän toiminnan lähes vuoden ajan.

Sen sähköteho on 5 wattia, mutta käyttämällä erikoista tehostinlaitetta voidaan nostaa impulssin tehoa satoihin watteihin. Koska cerium-144 hajoaa hyvin nopeasti paristoon, siirtyvä lämpöteho laskee vastaavasti. Jos kuluttaja tarvitsee tasaista tehoa, sitä voidaan säätää automaattisella laitteella.

Beta-1 painaa 500 kg. Tällaisia laitteita voidaan käyttää siellä, missä tarvitaan sähkövoimalähde määräajaksi, esim., puoleksi vuodeksi, tutkimusten yhteydessä Arktisessa tai Antarktisessa, ajan mittaan sulamaan tuomitulla jäälautalla, jolle on asennettu automaattinen säähavaintoasema.

Uuden Beta-2:n energialähteenä on pitempi-ikäinen isotooppi strontium-90. Sen puoliintumisaika on 30 vuotta, s.o. joka 30 vuoden kuluessa hajoaa puolet sen atomeista. 10 vuoden aikana laitteen teho pysyy käytännöllisesti katsoen vakiona eikä kaipaa minkäänlaista säätöä.

Näin Beta-2 voi 10 vuoden aikana antaa sähkövoimaa mitä vaikeapääsyisimmällä tai eristetyllä alueella riippumatta sääolosuhteista, vaatimatta korjauksia, latausta, säätöä, ilman minkäänlaista puuttumista. Suunnitellessaan Beta-2-laitetta neuvostotiedemiehet ja -insinöörit onnistuivat löytämään parhaat konstruktiiviset ratkaisut, valitsemaan sopivimmat aineet lämmönjohto-ominaisuuksien sekä biologisen suojan suhteen. Laitteen rakenne ja polttoaineen kemiallinen kokoomus takaavat täydellisen vaarattomuuden millaisissa olosuhteissa hyvänsä.

Beta-2 on huomattavasti yksinkertaisempi kuin Beta-1 ja kooltaan paljon pienempi. Samantehoinen Beta-2 painaa vain 150 kg. Ulkonäöltään se on pienehkö metalliruukku, jonka läpimitta on 35 cm ja korkeus 40 cm.

Sen teho voidaan helposti korottaa 10 wattiin ja impulsissa se voi antaa lyhyen ajan 1 kW tehon.

Beta-2 on tarkoitettu käytettäväksi virtalähteenä automaattisella radiosäähavaintoasemalla, joka mittaa ilman painetta, lämpötilaa, tuulen suuntaa ja keskimääräistä nopeutta, sademäärää, rekisteröi auringon säteilynvoimakkuutta sekä lähettää nämä tiedot aina 600 km:n päähän.

Neuvostoliiton lisäksi tällaisia voimanlähteitä valmistetaan vain USA:ssa. Siellä on valmistettu Beta-2:ta muistuttava laite SNAP-7 A sähkövirran lähteeksi väyläpoijuja ja säähavaintoasemia varten. Sen paino on yli 800 kg.

Isotooppigeneraattorien käyttö Neuvostoliitossa ja USA:ssa on osoittanut, että niiden pieni koko, varmuus ja toiminta-aika avaavat erinomaiset näköalat niiden käytölle vaikeapääsyisillä ja asumattomilla alueilla.

Kanssakäymisen peili

Maankuivatustöihin perehtymässä kävi Eestissä ryhmä suomalaisia asiantuntijoita insinööri Tapio Liston johdolla. He kertoivat eestiläisille kollegoilleen kokemuksistaan melioraation alalta Suomen Lapissa. Neuvostoliittolaisia asiantuntijoita kiinnostivat suuresti Suomen kokemukset synteettisten aineiden käytöstä maankuivaustöissä.

☆ ☆ ☆

Professori Jorma Pätiälän johtama Suomen terveydenhuoltotyöntekijäin valtuuskunta vieraili 10 päivän ajan Neuvostoliitossa tutustuen Sotshin ja Kaukasian kylpyläkaupunkeihin sekä kurortologian tieteellisen tutkimuslaitoksen toimintaan Sotshissa. Suomalaisten spesialistien käynti tulee edistämään Suomen kansalaisten Neuvostoliiton parantoloissa saamaa hoitoa.

☆ ☆ ☆

Suomen satamatyöläisten valtuuskunta, jota johti Kemin kaupungin satamamiesten luottamusmies Aare Ruotsalainen, tutustui Neuvostoliitossa ammattiliittojen toimintaan, työläisten lomanviettoon jne. Kotkan, Haminan ja Porin satamatyöläisiä vieraili Neuvostoliitossa meri- ja jokiliikenteen työntekijäin ammattiliiton kutsumana.

☆ ☆ ☆

Teologian tohtori, piispa A. Lauha ja rovasti Paarma vierailivat Eestissä maan luterilaisen kirkon kutsumina. Arkkipiispa Kiivitin johdolla suomalaiset vieraat kävivät eri puolilla Eestiä ja osallistuivat jumalanpalvelukseen Tallinnassa, Pärnussa ja muissa kaupungeissa. Suomen kirkon edustajat vierailivat myös Latviassa.

☆ ☆ ☆

Kajaanin valtuuskunta on vieraillut ystävyyskaupungissa Donin Rostovissa. Viisihenkistä valtuuskuntaa johti Kajaanin kaupunginsihteeri Sakari Korhola. Suomalaiset perehtyivät Donin Rostovin kaupungin talouteen, eri laitoksiin ja tehtaisiin. Valtuuskunta kävi myös Novotsherkasskin kaupungissa sekä Moskovassa ja Leningradissa.

☆ ☆ ☆

Suomen ulkoministeriön kutsumana Suomessa vieraili neuvostoliittolainen lehtimiesvaltuuskunta, johon kuului NL:n ulkoministeriön lehdistöosaston päällikkö L. Zamjatin, Pravdan huomioitsija V. Majevski ja Izvestijan kommentoija N. Poljanov.

Presidentti Urho Kekkonen otti vastaan neuvostoliittolaiset lehtimiehet. Käydyssä keskustelussa puhuttiin Neuvostoliiton ja Suomen välisen yhteistyön kehittämisestä sekä kansainvälisen jännityksen hälventämisestä ja rauhan lujittamisesta.

☆ ☆ ☆

Suomen sisäministeri Niilo Ryhtä kävi Neuvostoliitossa kahden viikon lomamatkalla.

Auto-kiertue

Turkuun saapuu lokakuun 13. päivänä suuri neuvostoliittolainen autokaravaani, joka on tätä ennen jo kierrellyt useissa Euroopan maissa. Karavaanin on järjestänyt neuvostoliittolainen yhtymä V/O Avtoexport. Kiertueen tarkoitusta sekä yhtymän toimintaa selostaa seuraavassa sen Suomessa oleva edustaja Albert Engibarov.

V/O Avtoexport on Neuvostoliiton vientijärjestö, joka organisoi ulkomailla neuvostoliittolaisten henkilö-, kuorma- ja linja-autojen sekä moottoripyörien ja erilaisten varaosien myynnin. Toimitamme myös autotallivarusteita ja erikoistyökaluja. Nykyään yhtymällä on edustajia 67:ssa maassa, joihin kaikkiin toimitamme kyseisiä tuotteita. Meillä on jälleenmyyjämme jokaisessa maassa. Koska mielenkiinto neuvostoliittolaisia autoja kohtaan jatkuvasti lisääntyy, yhtymä osallistuu kansainvälisiin näyttelyihin ulkomailla, ja autojamme on esillä erikoisissa autonäyttelyhalleissa 48:ssa maassa.

Suomessa ovat erityisen tunnustettuja ja paljon ostettuja henkilöautot Moskvitsh ja Volga sekä viime keväänä markkinoille tullut Jalta. Tänä vuonna olemme myös alkaneet markkinoida uutuutta Moskvitsh Elite.

Albert Engibarov

Mutta tuntemattomia Suomessa eivät ole myöskään neuvostoliittolaiset kuorma-autot ja bussit.

Esitelläkseen eri maiden väestölle sekä asiasta kiinnostuneille liikemiespiireille Neuvostoliiton uusia automalleja V/O Avtoexport on järjestänyt syys- ja lokakuuksi kaksi kiertävää näyttelyä. Nämä "autokaravaanit" kulkevat 15 Euroopan maan kautta. Ensimmäisen kolonnan reitti kulkee Puolan, Tshekkoslovakian, Unkarin, Saksan demokraattisen tasavallan, Romanian, Bulgarian ja Jugoslavian kautta. Toinen kolonna lähti liikkeelle syyskuun 1. päivänä, sen reittinä on Itävalta — Saksan liittotasavalta — Belgia — Hollanti — Tanska — Norja — Ruotsi — Suomi.

Tällainen "pyörillä kulkeva näyttely" järjestetään Avtoexportin toimesta ensimmäisen kerran. Molempiin karavaaneihin kuuluu 26 autoa. Niissä ovat edustettuina Neuvostoliiton autoteollisuuden uudet mallit — eri tyyppiset Volgat, Uljanovskin autotehtaan UAZ-451-M ja UAZ-451-Dm autot, Moskovan autotehtaan kuorma-autot ZIL-130 ja ZIL-MMZ-555, Minskin autotehtaan MAZ-500, MAZ-503 ja MAZ-504, uusi kuorma-auto GAZ-53 ja Moskvitsh-408. Lisäksi on matkassa erikoisautoja, moottoripyöriä, mopedeja ja autotallien varusteita.

Turkuun autokaravaani saapuu Ruotsista 13. 10. Sieltä matka suuntautuu Porin, Tampereen, Jyväskylän ja Lahden kautta Helsinkiin, josta kolonna siirtyy Kouvolan kautta Neuvostoliittoon. Kullakin näyttelypaikalla viivytään noin päivän verran. Suomessa liitetään karavaaniin vielä lisäkalustoa: Volga M-21 S Rover-diesel, Volga M-22 farmari (Rover-diesel), ZIL-130 Perkins-diesel, ZIL-130 Leyland-diesel, Gaz-53 A Perkins-diesel sekä kaksi kappaletta Jaltoja.

Kullakin paikkakunnalla järjestetään lehdistölle tiedotustilaisuus.

V/O AVTOEXPORTIN KIERTUE-OHJELMA SUOMESSA

V/O Avtoexportin järjestämän kansainvälisen näyttelykiertueen toisen haaran viimeinen näyttelymaa on Suomi. Karavaani saapuu Turkuun 13. 10., jossa avataan näyttely 14. 10. Sieltä karavaani siirtyy Poriin, jossa on näyttely 16. 10. Tämän jälkeen ovat vuorossa Tampere 17. 10., Jyväskylä 18. 10. ja Lahti 19. 10. Helsinkiin näyttelykaravaani saapuu 19. 10. iltapäivällä ja varsinainen näyttely pidetään Messukentällä 20. 10. Näyttelykaravaani lähtee 21. 10. Kouvolaan, jossa pysähdytään 3—4 tunniksi, ja sen jälkeen matka jatkuu Neuvostoliiton rajalle.

Tämä 7-paikkainen de luxe-luokan Tšaika on Gorkin autotehtaan tuotantoa. Runsaat kromipäällysteet, automaattivaihteisto, hyvät voimansiirtolaitteet, suuri nopeus ja luotettavat jarrut tekevät siitä todella kadehdittavan auton. Sen 180 hevosvoiman moottori herättää kunnioitusta ja ihailua autoa kohtaan. Se taittaa kilometrejä kuin kiitävä lokki, suotta sitä ei ole Tšaikaksi nimetty.

Tällä aukeamalla esitellään neuvostoliittolaisia autoja. Ne eivät kuitenkaan kaikki osallistu kansainväliseen näyttelykiertueeseen.

Moskvitš-408, Moskovan autotehtaan viimeisin uutuus, voidaan rekisteröidä 4 tai 5 hengelle. Siinä on enemmän sisätilaa kuin edellisessä mallissa. Istuimet ovat mukavat ja ne voidaan helposti muuttaa vuoteiksi. Maavara on 19 cm.
Moskvitš-408:n moottori on 4-sylinterinen ja 4-tahtinen. Iskutilavuus on 1,36 l ja teho 50 hv. Kääntösäde on 5 metriä.

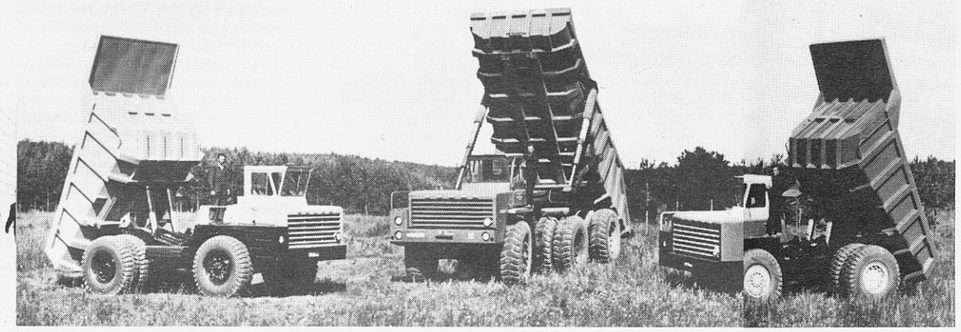

BELAZ-kippiautot ovat Neuvostoliiton järeimpiä kuormavaunuja. Ne voivat kantaa 27, 40 ja 65 tonnin kuormia. Niistä on tullut korvaamattomia kaivoksilla sekä kanava- ja kastelulaitosten rakennustyömailla.

17-paikkainen bussi Junost on suunniteltu Lihatševin tehtailla Moskovassa. Auto ei ole vielä sarjatuotannossa, mutta siitä puhutaan paljon autoilupiireissä. Pienestä koostaan huolimatta Junost on mainio linja-auto, voimakas, nopea ja ketterä. Sen 8-sylinterinen moottori antaa sille 120 kilometrin tuntinopeuden.

UAZ-451 on Uljanovin autotehtaan tuotantoa. Se on pienin neuvostoliittolainen kuorma-auto, se kantaa vain 1 tonnin kuorman. Se on 2-akselinen, takapyörävetoinen. Metallinen ohjaamo on sijoitettu moottorin päälle. Moottorin teho on 70 hevosvoimaa, polttoaineen kulutus 10 l/100 km ja huippunopeus 95 km/t. Ohjaamossa on tuuletus ja lämmityslaitteet.

NUORTEN RUNOUS

Nuorten credo

Ei ole niinkään helppoa puhua Neuvostoliiton nykyrunoudesta: siihen kuuluu eri sukupolvia edustavia taiteelliselta esitystavaltaan erilaisia runoilijoita. Vanhan polven runoilijoista Pavel Antokolski, Vera Inber, Aleksandr Prokofjev, Nikolai Tihonov ja Stepan Shtshipatshev sekä keskipolven runoilijat Konstantin Simonov, Aleksandr Tvardovski, Jevgeni Dolmatovski ja Aleksei Surkov jatkavat kirjallista toimintaansa.

Kullakin neuvostoihmisten sukupolvella ovat omat runoilijansa, omat ajatustensa ja mielialojensa tulkit. Ei olekaan kumma jos nykynuorisoa kiinnostavat niiden nuorten runoilijain runot, jotka, kuten siitä tuntuu, paremmin vaistoavat ja ymmärtävät nuoria. Sitä paitsi he kirjoittavat ikäisistään ja pyrkivät tekemään sen värikkäässä ja vaikuttavassa muodossa, usein kiihkeästikin hyökkäillen vakiintuneita runouden säännöksiä vastaan, tekevät muutoksia runouden rytmiin, kehittävät ja rikastavat riimittelyä, ottavat käytäntöön muita muodollisia uutuuksia (runouden ja proosan vuorottelu, luopuminen isoista alkukirjaimista ja joskus välimerkeistäkin). Eivät tietenkään kaikki nuoret kannata tällaisia uutuuksia, toisille se on selvästi vastenmielistä, toiset taasen suhtautuvat näihin kokeiluihin välinpitämättömästi tai skeptisesti. Mutta värikkyys ja uutuus ei jää huomiotta ja siksi syntyykin väittelyjä, jotka siirtyvät kirjastosaleista ja ylioppilaspiireistä suureen lehdistön palstoille.

Nuorten runouden peruskysymyksiä ovat: millainen olet, ihminen, miten elät, millainen haluaisit olla, mitä ajattelet sinua ympäröivästä arkimaailmasta, oletko rehellinen itsellesi ja omalletunnollesi? Toisin sanoen kysymys: vain aineellinen vauraus ja hyvinvointi ja kodikas perhe-elämäkö merkitsevät ihmiselle onnea? Vai onko se liian vähän ja todellista onnea varten tarvitaan jotain suurempaa — huolta totuuden ja oikeudenmukaisuuden voitosta ihmissuhteissa, ikuista etsintää ja velvollisuudelle uskollisuutta?

Ne moraaliset ja eettiset ongelmat, jotka muodostavat yhdeksän kymmensosaa nuorten runouden sisällöstä, virittävät lukijoissa kansalaistunnetta, panevat vertailemaan keskenään kahta suurta käsitettä: Minä ja Aika. Runot, joista puuttuu ajatusta ja poleemisuutta, mahtipontiset ja vain kuuntelunautintoa aiheuttamaan tarkoitetut, ovat nykyisin varsin epäsuosittuja lukijain keskuudessa. Nuoret haluavat kuulla viisasta ja painavaa menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden pohdiskelua, löytää ajan ja paikan yleistetyn olemuksen, käsittää itse historian kulun ja etsiä oma paikkansa siinä.

Jevgeni Jevtushenko

Bella Ahmadulina

Vladimir Kostrov

Rimma Kazakova

A. Zaurih

Vuonna 1964 Neuvostoliitossa julkaistiin 2.104 runokokoelmaa. Niiden painokset olivat yhteensä 88.088.000 kpl. Näistä 72 oli ulkomaisten runoilijoiden kokoelmia. Niiden painokset olivat yhteensä 1.522.000 kpl, kertoo Kirjakamarin tilastollinen julkaisu.

Oleg Dimitrijev

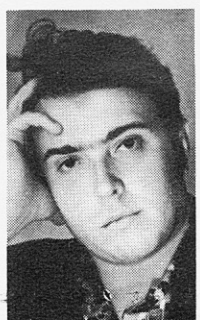

Jevgeni Dvornikov

Runoilijain ammatti

Tilastollisista käsikirjoista ei voi saada tarkkaa runoilijain lukumäärää Neuvostoliitossa. Sellaista tilastointia ei kukaan ole suorittanut. Joskus kriitikot mainitsevat että runoja kirjoittelee viisi, seitsemän ja jopa kymmenen miljoonaa ihmistä. Kaikki nämä luvut ovat tietenkin likimääräisiä, mutta kysymys ei olekaan matemaattisesta täsmällisyydestä. Mielenkiintoista on se, että Neuvostoliitossa ei ole sellaista kaupunkia, yhdyskuntaa, korkeakoulua tai tehdasta, jossa ei olisi "omia" runoilijoita. Heidän runojaan julkaistaan pieninä painoksina työpaikkalehdissä, piiri- ja aluelehdissä. Näiden tuotteiden taiteellinen taso ei aina tietenkään ole kovin korkea, mutta jo sinänsä miljoonien ihmisten pyrkimys luovaan kirjalliseen työhön on huomionarvoista.

Eräät ammattirunoilijoiksi kehittyneet ovat "päässeet pinnalle" aluksi työpaikkalehtien ja maaseutulehdistön välityksellä. Ensimmäisen runon julkaiseminen on pakottanut heidät suhtautumaan vakavasti kirjalliseen työhön, kartuttamaan tietojaan runorakenteen teorian alalla, lukemaan paljon. Varsinainen päätyö omalla ammattialallaan taasen on antanut vihjeet teosten aiheenvalinnasta, joita ei työhuoneen hiljaisuudessa voi saada. Tällainen elämään yhteydessä oleva taide pystyy antamaan kypsiä hedelmiä.

Tällaisista runoilijoista mainitsen vain joitakin viime vuosien nimekkäimpiä. Andrei Voznesenski on ammatiltaan arkkitehti, Vladimir Tsybin kaivostyöläinen, Vladimir Pavlinov geologi, Igor Bolgin historiantutkija, Vladimir Kostrov kemisti, Oleg Dmitrijev journalisti, Nonna Slepakova oikolukija, Gleb Gorbovski asentaja, Aleksandr Balin seppä, Aleksei Zaurih postinkantaja.

Nuoruudesta asti hankittu elämänkokemus, alituinen kanssakäyminen ihmisten kanssa, heidän pyrkimystensä ja henkisten tarpeittensa tunteminen on vaikuttanut myönteisellä tavalla heidän runouteensa.

Andrei Voznesenski

Runokuvan voima

Andrei Voznesenskiä kiinnostaa maailman arkkitehtoninen monimutkaisuus. Kirjoittipa hän Moskovan Punaisella torilla olevan Pyhän Vasilin kirkon rakentajista, New Yorkin lentosatamasta tai strip-teasesta amerikkalaisessa yökabareessa, hänelle on tärkeintä ennen muuta näkyvä, plastinen hahmo. Kirurgin tarkkuudella ja runoilijan kiihkeydellä Voznesenski jäsentelee tavanomaisen ja arkisen, pakottaa pilvenpiirtäjät, sateen, sähköjunat, autotallit ja yölyhdyt puhumaan. Hänen runoissaan on runsaasti kirkkaita värejä, ne ovat kevyitä ja vauhdikkaita, rytmisesti omintakeisia. Hänen mielestään nykyrunouden tulee olla dynaamista ja muistuttaa avaruuteen kiitävää rakettia.

Intiimiin lyyrikkaan kiinnostunut Bella Ahmadulina sisällyttää runoihinsa "ikuisia totuuksia": rakkautta, luonnonkauneutta, ihmissuhteiden jaloutta ja puhtautta. Seuraavassa erään hänen runonsa sisältö:

... Juotte maitoa makeiden piparkakkujen painikkeeksi. Mutta kuvitelkaapa hetkeksi kuinka tuo maito syntyy aulisantisessa äidinrinnassa. Kuinka nuori karjakko täyttää metallisointuisen sangon maidolla (ja miten tällöin hänen vedenneidonsormensa liikkuvatkaan vikkelästi!). Ja maito, tavallinen maito jota te juotte, saattaa muodostua teille arvokkaaksi ja harvinaiseksi kuin juhla.

"Maa on ääretön, mutta siinä ei ole mitään, ellette te mitään näe," sanoo Bella Ahmadulina.

Svetlana ylistää voimakasta ja anteliasta ihmistä. Hänen sankareitaan ovat työn ihmiset, maan isännät. "Jalkapohjat tuntevat jalkojen alla malmin magneettisielun," hän kirjoittaa.

Kokoelmassa "Kirjoja ja teitä" Vladimir Pavlinov on pystynyt kuuntelemaan luonnon salaperäisiä ääniä, näkemään sen sadunomaisia maisemia. Hänelle on ominaista herkkä kuulo ja tarkka havaintokyky: "Valtaisan kalan tavoin Joki pyörähtelee kuun valossa kuin valtaisa kala". "Heikko sade laahustaa maan kamaraa kuin uupunut vaeltaja."

Jokainen näistä runoilijoista on itsenäinen yksilö. Kukin näkee ja kuulee elämää omalla tavalla. Juuri tämä Neuvostoliiton nykyrunouden monisävyisyys on sen onnekasta rikkautta. Kaikkien runoalojen ja taidekeinojen kutsumuksena on julistaa ihmisen hyvyyttä ja henkistä iloa.

Neuvostoliitossa on jo kymmenkunta vuotta vietetty vuosittain runouden päivää, tavallisesti vuoden lopun jonakin sunnuntaina. Tuona päivänä on kirjakaupoissa tungosta. Heti liikkeiden avaamisaikana niihin saapuu runoilijoita. He lukevat kovaäänisen välityksellä teoksiaan yleisölle ja ryhtyvät sitten myymään omistuskirjoituksin varustettuja runoteoksiaan.
Runouden päiväksi ilmestyy Moskovassa ja Leningradissa runokokoelmia, joihin on otettu sekä ammattirunoilijain että harrastelijain ja myös ulkomaisten runoilijain runoja.

Runon koulut

Runoilijaksi voi tulla vain mikäli on luontaista lahjakkuutta — aivan kuten säveltäjäksi ja teatteriohjaajaksi, laulajaksi ja taidemaalariksi. Mutta ihmisen kyvyt kehittyvät vuosien mukana. Sille on luotava edellytykset.

Monissa kouluissa Neuvostoliitossa toimii kirjallisuuskerho, jota ohjaa venäjän kielen ja kirjallisuuden opettaja. Siinä lapset perehtyvät runonkirjoittamisen alkeistietoihin, oppivat tuntemaan erilaiset runomitat, oikean riimittelyn, tajuamaan sanan runollisen kauneuden.

Halukkaat voivat liittyä pioneeritaloihin perustettuihin kirjallisiin studioihin. Siellä toimii ohjaaja ammattitaiteilija — runoilija, prosaisti tai publisisti.

Melkein jokaiseen korkeakouluun ja keskikouluun samoin kuin tehtaaseen ja rakennustyömaalle on perustettu kirjallisia ryhmiä, joissa tavallisesti on harrastelijoina 25—30 aloittelevaa runoilijaa.

Muuan moskovalainen kustantamo julkaisee harrastelijarunoilijain runokokoelmia, joita myydään kaikissa kirjamyymälöissä.

Jokaisessa aikakauslehdessä ja suuressa sanomalehdessä on vakinainen kirjallisuusasiain neuvoja. Tällainen henkilö myös arvostelee aloittelevien runoilijain käsikirjoitukset. Maksutonta kirjallisuusalan neuvontaa voi saada myös Neuvostoliiton kirjailijaliitosta ja sen eri tasavalloissa toimivista osastoista.

Kirjailijaliitto, jonka jäsenmäärä on yli 5000, heidän joukossaan noin 700 ammattirunoilijaa, järjestää aina kolmen-neljän vuoden väliajoin nuorten kirjailijain symposiumin. Tällöin runoilijat ja kirjailijat saapuvat eri puolilta maata Moskovaan kertomaan taiteellisista suunnitelmistaan.

Nuoret, jotka vakavissaan aikovat antautua kirjalliselle alalle, voivat päästä Moskovan kirjallisuuskorkeakouluun, joka on maailman ainoa tämän alan korkeakoulu. Sen yhteyteen on järjestetty ylemmät kirjallisuuskurssit kirjailijain ammattitaidon kohottamiseksi.

KIRJAILIJA JA KUMOUSMIES

Dmitri Pisarev 1840-1868

Viime vuosisadan puolivälissä Marxin ja Engelsin tieteellinen sosialismi oli jo levinnyt laajalle Euroopassa. Tuolloin alkoi uusi vaihe Venäjän vallankumouksellisessa vapausliikkeessä, joka valmisteli pohjaa Venäjän edistyksellisten piirien perehtymiselle marxilaiseen teoriaan. Aatelisvallankumoukselliset, jotka pyrkivät rajoittamaan itsevaltiutta ilman kansan mukaantuloa, väistyvät ja tilalle astuivat vallankumoukselliset demokraatit, muodostumassa olevan porvarillisen sivistyneistön edustajat. He olivat talonpoikaisdemokratian ideologeja, he taistelivat maaorjuutta ja sen jäänteitä vastaan vuonna 1861 tapahtuneen maaorjuuden lakkauttamisen jälkeen ja esittivät itsevaltiuden kukistamista kansanvallankumouksen avulla.

Ensimmäisiä vallankumouksellisia demokraatteja oli loistava publisisti ja kirjallisuuskriitikko Belinski. Ankaran sensuurin ja mielipidevainon vallitessa Hertzen ja Ogerjov alkoivat julkaista ulkomailla vapaata venäläistä Pohjantähti- ja Kolokol-lehteä. Tshernyshevski ja Dobroljubov kirjoittelivat Venäjällä. Voimakkainta vallankumouksellisten demokraattien toiminta oli 60-luvulla. Heidän äänenkannattajakseen tuli tuolloin Tshernyshevskin toimittamana aikakauslehti "Sovremennik".

Venäjän vallankumouksellisen vapausliikkeen etevimpiä edustajia 1860-luvulla oli Dmitri Pisarev. Hänen ansiokas monitahoinen toimintansa kesti vain kahdeksisen vuotta. Niistäkin hän vietti lähes neljä ja puoli vuotta yksinäiskopissa Pietari-Paavalin linnoituksessa.

Pisarev oli tilanherran poika. Hän suoritti loistavasti kimnaasin ja yliopiston tutkinnot. Hänellä olivat mahdollisuudet houkuttelevaan elämänuraan, mutta hän katkaisi suhteensa omaan yhteiskuntaluokkaansa ja käytti kykynsä joukkojen vapautustaistelun hyväksi.

Kohta yliopiston päätettyään Pisarev tosiasiallisesti tuli aikakauslehti Ruskoje slovon johtoon ja propagoi siinä vallankumouksellisia aatteita erittäin tarmokkaasti. Vuonna 1862 hänet vangittiin kiivaan tsarisminvastaisen artikkelin kirjoittamisen johdosta ja vietiin Pietari-Paavalin linnoitukseen. Hänet vapautettiin vasta vuoden 1866 lopulla. Vankilasta päästyään Pisarev oli poliisivalvonnan alainen. Vankilavuodet olivat heikentäneet hänen voimiaan. Kohentaakseen heikentynyttä terveydentilaansa hän lähti kesällä 1868 Riianlahden rannikolle, jossa hän uimamatkalla hukkui.

Pisarev oli vakaumuksellinen itsevaltiuden vihollinen. "Romanovien dynastian ja pietarilaisen byrokratian täytyy tuhoutua... Tehtävänämme on enää antaa viimeinen sysäys ja heittää heidän löyhkäävät ruumiinsa lokaan," hän kirjoitti.

Pisarev käsitti kuitenkin, ettei pelkkä hallinnon poliittisen muodon vaihtuminen voi ratkaista kaikkia ongelmia eikä voi auttaa "nälkäisiä ja alastomia". Hän näki kapitalistiselle järjestelmälle ominaiset ristiriidat ja haaveili tulevaisuuden sosialistisesta järjestelmästä. "Kertomuksissa työn historiasta" hän kirjoitti: "Keskiajan teokratia on kukistunut, feodalismi on kukistunut, absolutismi on kukistunut; jolloinkin kukistuu myös tyrannimainen pääoman herruus."

Pisarevin sosialismi oli utooppista. Hän ei tuntenut vielä reaalisia teitä tulevaisuuden yhteiskunnan rakentamiseen, mutta silti hän tajusi kapitalismin kukistumisen ja sosialismin voiton väistymättömyyden.

Pisarev taisteli ansiokkaasti myös materialistisen filosofian puolesta ja propagoi luonnontieteitä. Teoksessaan "19. vuosisadan skolastiikka" hän vastustaa voimakkaasti idealismia väittäen, että "yksikään filosofia maailmassa ei juurru venäläisten ajatuksiin niin lujasti ja niin helposti kuin nykyaikainen, terve ja tuore materialismi".

Pisarev oli Venäjällä ensimmäisiä darwinismin tunnetuksitekijöitä. Hän sai monet venäläiset nuoret harrastamaan luonnontieteitä.

Pisarevin vallankumoukselliset ja materialistiset aatteet kuvastuivat myös hänen kriitikon töissään.

Pisarevilla oli myös aiheetonta intoutumista, äärimmäisyyksiä ja virheitä. Mutta kokonaisuutena hänen osuutensa Venäjän vallankumousliikkeen historiassa on valtava. Lenin piti häntä suuressa arvossa vallankumousmiehenä ja kirjailijana.

"Matkallesi, romantikko" — sarja maailmankirjallisuuden parhaita klassikoita sekä nykykirjailijoiden teoksia. "Kunnia, urhoollisuus, miehuus" — poikien seikkailukirjoja, joissa kuvataan etsintöjä, urotöitä, keksintöjä. "Ikätoverisi kulkee planeettaa" — kertomuksia maailman ilmiöistä ja muiden maiden nuorten elämästä.

Näitä kolmea kirjasarjaa julkaisee Molodaja Gvardijan äsken perustettu osasto, jonka kohteena ovat 14—17-vuotiaat, ne jotka kaipaavat vastausta nuoruuden polttavimpaan kysymykseen: "Miten aloittaa elämä?'

Molodaja Gvardija, jo yli miljardi nidettä julkaissut nuorten kustantamo perustettiin vuonna 1922. Ensimmäisenä vuotenaan se julkaisi 71 kirjaa, tänään se on Neuvostoliiton suurimpia kustantamoita. Yksistään tämän vuoden ohjelmassa on 400 uutta kirjaa, joiden yhteinen painosmäärä nousee 300 miljoonaan kappaleeseen. Lisäksi se julkaisee 13 lasten ja nuorten aikakauslehteä, joiden vuosipainos on 42 miljoonaa kpl.

Molodaja Gvardija julkaisee paljon kirjoja, joissa kerrotaan värikkäästi ja mukaansatempaavasti, miten Neuvostoliiton suuret nuorten järjestöt — komsomol ja pioneerijärjestö toimivat. Runsaasti on kirjoja nuorille urheilijoille ja retkeilijöille, samoin taidetta ja estetiikkaa koskevia ja nuoria taiteenharrastajia auttavia teoksia. Ohjelmaan kuuluu luonnollisesti myös neuvostoliittolaisten ja ulkomaisten kirjailijoiden proosa- ja runoteoksia. On perustettu sarjat "Prosaistin ensimmäinen kirja" ja "Runoilijan ensimmäinen kirja".

Erittäin suosittu on Molodaja Gvardijan sarja "Merkkimiesten elämä", jota alettiin julkaista 30 vuotta sitten Maksim Gorkin aloitteesta ja johon kuuluu jo yli 400 teosta. Sarjassa julkaistaan suurten miesten ja naisten mielenkiintoisia elämäkertoja. Valtavina painoksina on julkaistu ja levitetty venäläisten kirjailijoiden Leo Tolstoin ja Feodor Dostojevskin, amerikkalaisen kirjailijan Jack Londonin, tanskalaisen sadunkertojan Hans Christian Andersenin, kuulun taiteilijan Van Goghin, maineikkaiden säveltäjien Rahmaninovin, Mozartin ja Chopinin, rohkeiden norjalaisten tutkimusmatkailijain Amundsenin ja Nansenin, venäläisen kirurgin Pirogovin ja monien muiden merkkimiesten elämäkerrat.

Kustantamon toimitusosastot etsivät jatkuvasti uusia julkaisumuotoja ja pyrkivät aiheiden ja alojen monipuolistamiseen.

Kerromme seuraavassa Molodaja Gvardijan eräistä kirjauutuuksista.

Nuorten kustantamo

A. Strugatski & B. Strugatski: Fantastika 1965

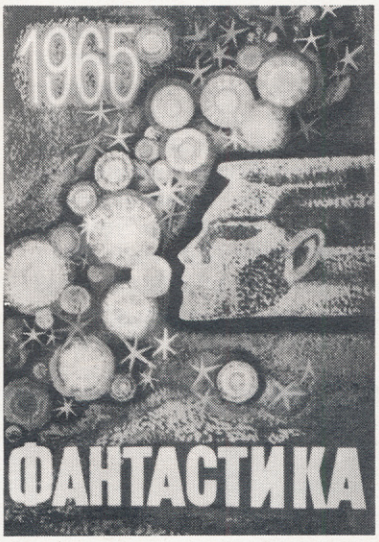

Nuorten kirjailijaveljesten A. ja B. Strugatskin uudessa teoksessa on kaksi tieteiskertomusta "Kaukainen sateenkaari" ja "On vaikea olla jumala".

Kertomuksessa "Kaukainen sateenkaari" suorittavat Maan fyysikot eräällä pienellä Aurinkokunnan planeetalla tutkimuksia aineen silmänräpäyksellisestä siirrosta läpi avaruuden, "nollakuljetuksesta", kuten he sitä nimittävät. Erään kokeen seurauksena kohoaa planeetan navoilla ennennäkemättömän laajuinen uudesta aineesta muodostunut aalto, se liukuu kohti päiväntasaajaa, planeetan asutettua vyöhykettä, polttaen kaiken elävän, uhaten asemia, asutuskeskuksia, lasten leirejä ja pääkaupunkia.

Kertomuksessa nousee esiin moraalisia ongelmia. Tieteellisesti lahjaton egoisti Robert Skljarov on valmis tuhoamaan kymmeniä lapsia henkilökohtaisten päämääriensä vuoksi. Tätä tyyppiä vastaan on asetettu kokonainen kollektiivi tiedemiehiä, jotka ovat jääneet tuhoutuvalle planeetalle lähettääkseen Maahan lapset, koska lapset ovat heidän tulevaisuutensa.

Kirjan toinen kertomus "On vaikea olla jumala" on sijoitettu 22. vuosisadalle. 250 rohkeaa tiedemiestä ja tutkijaa lähtee kaukaiselle planeetalle, jolla vielä vallitsee keskiaika, tutkiakseen feodalismia ei teoriassa, vaan täysin todellisessa muodossa.

Varustautuneina kaikella Maan tieteen ja tekniikan mahdilla tutkijat pitävät itseään vieraalle planeetalle saavuttuaan kaikkivoipina jumalina, jotka kykenevät saamaan aikaan ihmeitä. Mutta he saavat aikaan vain pieniä asioita — pelastavat kuolemalta viattoman, puolustavat heikkoa. Hyvän aikaansaamisen ehkäisee heidän tutkittaviensa ja pelastettaviensa pelottava inertiavoima.

Oikea keskiaika ei tietenkään ollut aivan tällainen, mutta kirjoittajat ovat oikeassa luonnehtiessaan keskiajan kaiken menneisyydessä vallinneen julmuuden ja vastenmielisen synteesiksi. Heidän kirjansa ei ole mikään objektiivinen historiantutkimus, vaan kiivas poliittinen pamfletti jossa he tuomitsevat kaiken uuden kehitystä ehkäisevän.

Näissä kertomuksissa tuntuu rohkean ja lahjakkaan mielikuvituksen voima. Rohkean, sillä se astuu rohkeasti läpi vuosisatojen ja luo värikkäitä fantasiamaailmoja. Lahjakkaan, sillä se näkee nämä tulevat kuvitellut maailmat äärimmäisen elävinä pieniä yksityiskohtia myöten — kaukaisten planeettojen ruohon tuoksusta hätkähdyttäviin tieteellisiin hypoteeseihin asti.

K. Platonov: Mielenkiintoista psykologiaa

Tämä on toinen täydennetty painos tunnetun neuvostoliittolaisen tiedemiehen teoksesta.

Tekijä vastaa moniin kysymyksiin: miten kehittää muistia ja kasvattaa tahtoa, mitä on tajunta ja onko sellainen eläimillä, voidaanko ajatuksia siirtää pitkien matkojen päähän, mikä on "ennustavien" unien, intuition ja aavistusten luonne. Kirjassa on paljon mielenkiintoisia tietoja. Se kertoo mm, että ihmisen kaikkien hermosolujen yhteispituus on neljänneksen pitempi kuin Maan ja Kuun välinen etäisyys, että ihmissilmä erottaa noin puolimiljoonaa värisävyä, että aivojen paino kasvaa ajatustyötä tehtäessä veren virratessa voimakkaasti aivoihin.

Vaikka kirjassa käsitellään erittäin monimutkaisia kysymyksiä, se on helppolukuinen. Kirjoittajan onnistuu toisinaan puolileikillisessä muodossa antaa lukijalle tarpeellinen vastaus. Hän esimerkiksi neuvoo: "Paras keino tulla huolelliseksi on olla tekemättä mitään työtä huolimattomasti."

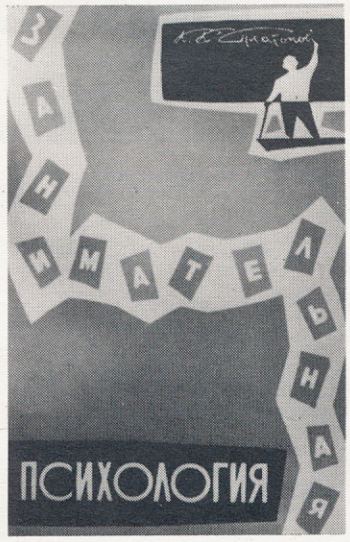

Konstantin Platonov osoittaa vakuuttavasti, että meidän päivinämme, materialistisen tieteen kukoistuskaudella, monet aikaisemmin selittämättömiltä tuntuvat seikat saavat tieteellisen selityksen.

Daniil Granin: Kuljen kohti ukkosta

Tämän romaanin henkilöt ovat kuten useissa muissakin Daniil Graninin teoksissa tieteen ja teollisuuden piirissä toimivia ihmisiä. Aiheen akselina on kahden tiedemiehen — Krylovin ja Tulinin — väliset suhteet. Molemmat ovat nuoria, lahjakkaita alle 30-vuotiaita, opiskelutovereita.

Komeannäköiselle Oleg Tulinille kaikki luonnistaa nopeasti ja helposti. Hän pystyy kuin ohimennen ennustamaan kokeen tuloksen, jota muut ovat tavoitelleet jo useita viikkoja. Hän saa ilman erityisiä vaikeuksia varovaiselta kenraali Jushinilta — arvovaltaisten henkilöiden kielteisistä mielipiteistä huolimatta — luvan käyttää lentokonetta tieteellisiin tutkimuksiin pilvissä ja saa kaikki työntekijät uskomaan kokeen onnistumiseen . . .

Sergei Krylov on hänkin hyvin lahjakas, mutta raskassoutuinen ja hidas. Hän on pyöreäkasvoinen ja pystynenäinen. Hän on levoton, riitelee usein ja vetäytyy suurten tiedemiesten parista juuri kun nämä alkavat harkita hänen tieteellistä aloitettaan.

Tulin ja Krylov tutkivat yhdessä ilmakehän sähköilmiöihin liittyviä ongelmia. Erään Krylovin johtaman lennon aikana kone joutuu ukkosvyöhykkeelle, sattuu onnettomuus, jossa nuori tutkija Richard Goldin saa surmansa.

Kaikki pitävät Krylovia syypäänä onnettomuuteen. Lennot kielletään, tutkimusaihe poistetaan suunnitelmista. Tulin on erittäin onneton sattuneen johdosta. Krylov on kuitenkin vakuuttunut siitä, ettei Richard kuollut suotta, hän uskoo varmasti olevansa oikealla tiellä tutkimuksissaan. Krylov ryhtyy vaatimaan lentojen uusimista ja pääsee tavoitteeseensa.

Romaani on kirjoitettu syvällä aiheen tuntemuksella eikä jätä lukijaa välinpitämättömäksi. Se antaa runsaasti aihetta pohdiskeluihin aikamme todellisesta sankarista.

Juri Vlasov: Itsensä voittaminen

Maailmankuulu painonnostaja esiintyy nyt ensi kertaa kirjailijana. Eteemme kohoaa tämän fyysisesti voimakkaan jättiläisen hahmo. Tiiviin opiskelun ja jokapäiväisen työn ja etsinnän vuodet täydentävät luonnon suomia lahjoja. Opettajien ja tovereitten apu, oman vastuun tajuaminen heidän ja koko kansan edessä — kaikki tämä johtaa voittoon, antaa mahdollisuuden "itsensä ylittämiseen". Voitto saavutetaan vaikeasti. Eihän kamppailua käydä vain "raudan" vaan myös voimakkaan vastustajan kanssa, jonka aliarvioiminen on kaikkein vaarallisinta.

Kertomusmuoto vaatii kirjoittajalta varsin suurta taitoa. Juri Vlasovilla on monia onnistuneita löytöjä ja osuvia havaintoja. Hän osaa eittämättömän hyvin kuvata dramaattisia ja jännittäviä hetkiä urheilun maailmassa.

Ensimmäiset rajanylittäjät: Vesterheimin pariskunta.

Boriksen ja Glebin kirkko.

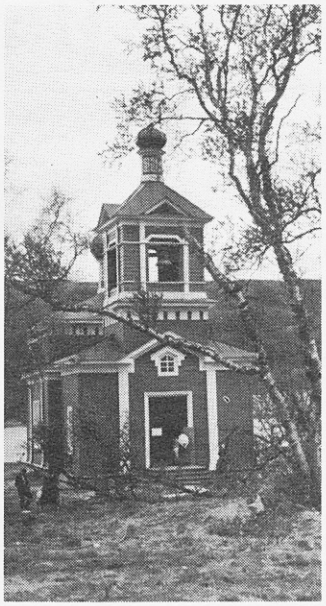

Rajapuomi avautui

Teksti ja kuvat
Mihail Popov

Luonnonkauniilla paikalla pohjoisessa Pasvik-joen rannalla on vanha venäläinen Boriksen ja Glebin kirkko. Ihana luonto, ja mahdollisuus kalastukseen, lohien pyydystämiseen, ovat aina kiinnostaneet turisteja ja kalamiehiä. Mutta tähän asti heidän "tiellään" ovat seisoneet rajavartijat, jotka valvovat Neuvostoliiton ja Norjan välistä rajaa.

Äskettäin nämä rajavartiosotilaat avasivat rajapuomin ja laskivat hymyillen autoilijat, pyöräilijät sekä jalankulkijat kohti Intouristin uutta leiriä Borisoglebskiin.

Neuvostoliiton ja Norjan hallitukset sopivat keskenään rajan avaamisesta. Matkailija pääsee nyt viisumitta Borisoglebskiin. Norjan asukkailla on oikeus ylittää raja Neuvostoliiton alueelle ilman viisumia ja ulkomaan passia.

Tämä on esimerkki kahden hyvän naapuruksen keskinäisistä suhteista.

Matkatoimisto Intourist on koettanut tehdä kaikkensa, että matkailija voisi viettää aikansa mukavasti ja samalla hyödyllisesti. Boriksen ja Glebin kirkon suojissa turistit voivat tutustua venäläiseen käsityö- ja koristetaiteen näyttelyyn. Näyttelyesineiden joukossa on vanhoja ikoneja, puuveistoksia, kotitaloustarpeita, harvinaisia kirjoja sekä Palehin taiteilijoiden maalaamia muistorasioita. Miellyttävissä suojissa on ravintola, jossa tarjoillaan venäläisten keittiömestareiden valmistamia ruokia. Lisäksi on baari sekä elokuvateatteri. On myös pieni hotelli. Kalamiehet voivat etsiä itselleen miellyttävän paikan joen rannalta.

Kuvat ja teksti J. Doljagin

Pianonsoitto on Sashan mieluisin vapaa-ajan harrastus.

Erä shakkia auttaa paljon ennen ottelua, sillä sen parissa voi rentoutua.

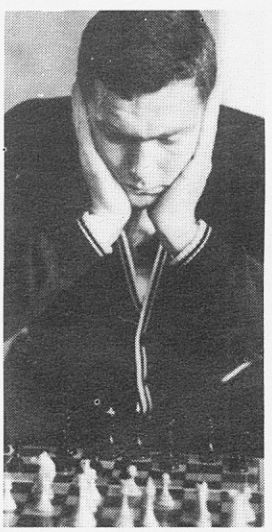

Maalimuuri Aleksandr

Jääkiekko nauttii suurta suosiota Neuvostoliitossa. Maassa on lukuisia jääkiekkojoukkueita, ja parhaimmat niistä ovat kansainvälistä tasoa. Neuvostoliiton maajoukkue menestyi loistavasti viimeisimmissä MM- ja EM-kilpailuissa.

Mutta silti on ongelmana nuorten pelaajien valmennus, jotta he pystyisivät korvaamaan veteraanit. Poikkeuksellisen vaikeaa on maalivahtien valmentaminen. Tähän kiinnitetään erityistä huomiota kaikissa urheiluseuroissa.

Olemme pyytäneet Juri Doljaginia, Skandinaviassa hyvin tunnetun "Krylja sovetov"-jääkiekkojoukkueen pelaajaa, kertomaan lukijoillemme seuransa nuoresta maalivahdista Aleksandr Pashkovista, jota pidetään eräänä maajoukkueen maalivahtiehdokkaana lähitulevaisuudessa.

Pelaan Aleksandr Pashkovin kanssa samassa moskovalaisessa seurassa "Krylja sovetovissa". Minä olen puolustaja ja hän maalivahti. Ei liene tarpeen yksityiskohtaisemmin selostaa, miten kiinteästi me kuulumme yhteen näiden kahden toisiaan lähellä olevan tehtävän edustajina. Selkäni on Aleksanderille kuin kilpi, joka suojaa hänen maaliaan kiekkosateelta ja minä taas, jos en onnistu selviytymään vastustajiemme hyökkäyksestä, ajattelen toiveikkaana häntä, joka suojelee ulointa rajaa.

Olemme Aleksanderin kanssa vanhoja ystäviä lukuisten jääkiekkotaistelujen merkeissä, mutta meillä on paljon muutakin yhteistä ja olemme usein yhdessä. Siksi tunnenkin hyvin koko hänen elämänsä ja seuraan hänen peliuransa vaiheita ilmeisesti tarkkaavaisemmin kuin muut.

Jääkiekkoilun harrastajat tietävät, miten vaikeaa on olla maalivahtina. Jääkiekkoilijan valmentaminen tähän erikoistehtävään ei ole helppoa. Voin sanoa, että maalivahdiksi kehittyminen vaatii poikkeuksellista kykyä siihen. Ei ole sattuma, että vuosikausiin Nikolai Putshkovilla ei ollut neuvostojääkiekkoilussa vertaistaan. Pelaajalla voi olla hyvä reagointi- ja tarkka laskelmointikyky, mutta häneltä saattaa puuttua

NEUVOSTOLIITTO TÄNÄÄN

N:o 19

10. 10. 1965

Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Suurlähetystön sanomalehtiosaston julkaisu

Aineiston valmistanut Uutistoimisto Novosti (APN)

Toimitus: Helsinki, Merikatu 3 A 4

Toimittaja Paavo Ruonaniemi

Puh. 66 49 67

TÄSSÄ NUMEROSSA:

Vanhan Augustin uusi elämä 3

Yhteinen juhlapäivä .. 6

Objektiivissa nuori polvi 8

Moskovan näköpiiristä 11

Yhteistuumin — yhteistoimin. Neuvostoliiton ammatillisten järjestöjen kansainväliset suhteet 12

Moskovan Sirkus tuli Helsinkiin 14

Onko Neuvostoliitossa työttömyyttä 16

Viilari tuomarina 17

Malinovski kävi kylässä 19

Pohjoisia etydejä 21

Beta-2 24

Autokiertue 26

Nuorten runo 28

Kirjailija ja kumousmies 30

Nuorten kustantamo 31

Rajapuomi avautui .. 32

Maalimuuri Aleksandrov 33

KANSIKUVA: Neuvostoliittolainen elokuvatähti Viktoria Fedorova.

Kustannusosakeyhtiö Yhteistyö Helsinki 1965

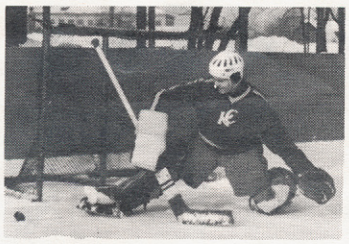

jatkoa ed. siv.

kylmäverisyyttä, hermot pettävät. Toinen taas saattaa olla siinä määrin rauhallinen, että se lähentelee välinpitämättömyyttä, eikä tällaiselta kannata odottaa mitään hyvää.

Aleksandr Pashkovilla on mielestäni kaikki ne ominaisuudet, jotka todellisella jääkiekkomaalivahdilla pitää olla. Vaikka hän on 185 cm pitkä ja painaa 80 kg, hän on hyvin ketterä ja harkitseva liikkeissään. Aleksandr pelaa nykyaikaista tyyliä ja hänen esikuvanaan on kuuluisa kanadalainen Set Martin. Martinia on sanottu "ajattelevaksi maalivahdiksi". Pashkov on sitä mieltä, että tämä nimitys muodostaa avaimen maalivahdin pelin käsittämiseksi. Siksi hän pyrkii käsittämään joukkueensa ja vastustajien toiminnan koko mekanismin kaikki hienoudet. Meillä on otettu käyttöön omaperäinen dossier lukuisista hyökkääjistä, jotta voisimme jo etukäteen valmistautua pelaamaan heitä vastaan. Joukkueemme valmentaja Boris Zaprjagaev joka aikoinaan oli itsekin kuuluisa maalivahti, on sanonut oppilaastaan:

— Jos minä hänen iässään olisin pelannut niin harkiten ja analysoiden, olisin varmasti välttynyt monilta harmillisilta pettymyksiltä.

Erään moskovalaisen tehtaan viilari Aleksandr Pashkov on täyttänyt 21 vuotta. Jääkiekkoa hän on pelannut 10 vuotta. Ensimmäisen jääkiekkokasteensa Aleksandr sai asuintalonsa pihajoukkueessa Gorkin kadulla. Gorkin katu yhtyy välittömästi Leningradin valtakatuun, jonka varrella urheiluseura "Krylja sovetov" majailee. Näin hän joutuikin joukkueeseemme "suorinta tietä". Kaikesta päätellen Aleksandr edistyy myös kohti mestaruutta "suorinta tietä". Pashkov sai kunnian kuulua nuorison maajoukkueeseen ja on osallistunut suuriin kilpailuihinkin kuten Aheadnin maljasta.

... Harjoituksissa aina ilolla totean ystäväni jokaisen menestyksen — miten vankasti hän seisookaan maalissa, sieppaa varmana kiekon "loukulla" — maailman parhaimpien maalivahtien menetelmällä. Aeksandr asettuu usein puolustajan linjalle ja tällöin me pelaamme hänen kanssaan parina: hän tunnustelee jääkiekon kaikki välirenkaat, jotta voisi parhaiten järjestää yhteistoiminnan, jota ilman jääkiekkoilu ei suju. Näen jo tämän pojan seisovan Neuvostoliiton maajoukkueen maalissa. En hämmästy lainkaan, jos tämä toteutuu hyvin pian.

UIVA TRAKTORI

Mikään vesieste ei pysähdytä tämän traktorin kulkua. Se pystyy kulkemaan kaikenlaisessa maastossa, toimimaan kaikissa uittotöissä — sillä voidaan kierittää tukkeja veteen, koota lauttoja, purkaa sumia, auttaa puutavaran kulkua matalissa vesissä.

Tämän uuden traktorin koekappale on valmistettu Petroskoissa Onegan traktoritehtaalla.

Leveillä telaketjuillaan (54 senttiä) se pystyy helposti kulkemaan suolla ja hiekassa. Vedessä liikuttaessa

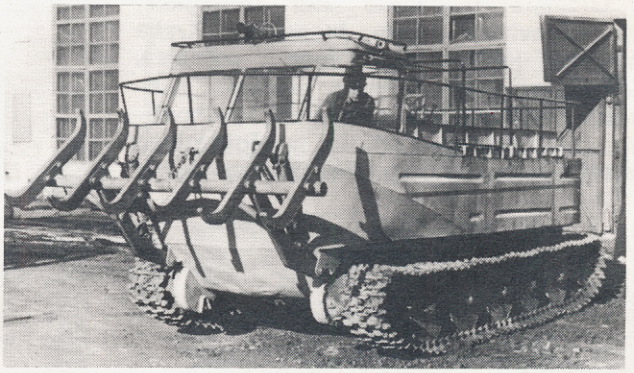

käynnistetään vesisuihkumoottori, jonka kaksi imupyörää imee vettä ja työntää sen suurella paineella joko eteen tai taaksepäin. Traktori on hyvin ketterä vedessä.

Traktoria suunniteltaessa on pyritty käyttämään mahdollisimman suuressa määrin TDT-55-traktorin ja GAZ-63-kuorma-auton runkoa ja osia. Siinä on 90 hv dieselmoottori ja kaksirumpuinen ketjukytkennällä varustettu vintturi. Traktorin nostolaitteeseen voidaan kytkeä monenlaisia välineitä eri työtoimintoja varten.

PALKINTO SIPERIALAISRUNOILIJALLE

Novosibirskin sähköteknillisen korkeakoulun tiedemiesneuvosto julisti viime vuonna jokavuotisen palkinnon jaettavaksi siperialaisrunoilijalle teoksista, jotka on omistettu Siperialle.

Tänä vuonna palkinnon — pienen robotin — sai Leonid Martynov, jonka runokokoelma ilmestyi Novosibirskissä.

TELEVISIO LINJA-AUTOSSA

Kohtla-järven—Jyhvin reitillä Eestissä kulkee linja-auto ESG-98-37. Sen matkustajat voivat nyt katsella televisiolähetyksiä.

Kohtla-järven linja-autoaseman kuljettajat Lev Ravlusevitsh ja Grigori Rosenberg asensivat television niin, että kuvaruutu näkyy joka istuimelle.

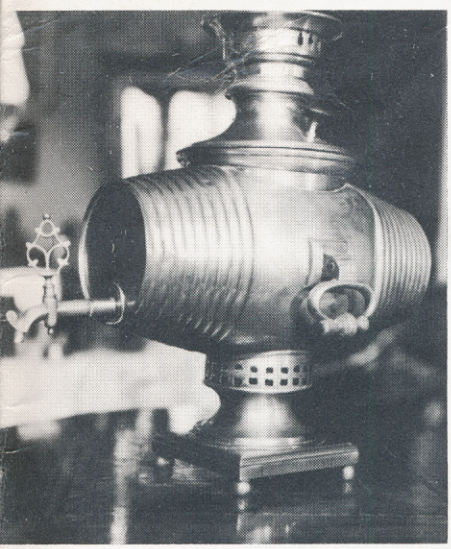

Tulalainen samovaari vuodelta 1776, valmistajat Vasili ja Ivan Lomov.

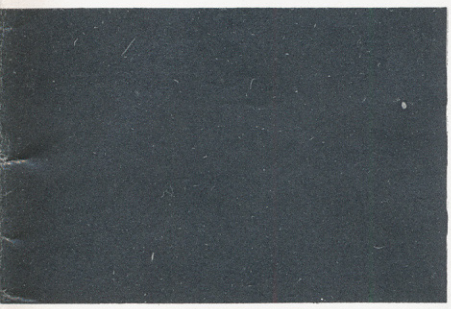

Kuparisamovaari.

TEKSTI
TATJANA TOPILINA
KUVAT
I. VINOGRADOV

TEETÄ JA SAMOVAAREJA

Pari vuosisataa sitten Venäjälle ilmaantui kummallinen teekeitin: astia johon oli liitetty kuumennin. Se kiehautti veden eikä siihen tarvittu liettä tai nuotiota. Viime vuosisadan alussa venäläiset olivat jo tottuneet teehen ja joka talossa oli jo samovaari. Niin maaseudun rauhassa kuin meluisissa suurkaupungeissa ihmiset kokoontuivat samovaarin ympärille, puhelivat arkisista asioistaan ja joivat kuumaa vahvaa teetä. Jokainen ei kuitenkaan osannut kuumentaa samovaaria. Vesi kiehautettiin käpyjä, puuhiiliä ja puupilkkeitä polttamalla. Savu johdettiin ulos pitkää rautaputkea pitkin.

Monet pohtivat, mistä ensimmäinen samovaari oli ilmaantunut. Sitä ei kuitenkaan onnistuttu saamaa selville.

Moskovassa asuva neurokirurgian professori Andrei Arendt on keräillyt samovaareja vaimonsa Jevgenijan ja sisarensa Darjan kanssa jo yli kolmenkymmenen vuoden ajan. Niitä onkin kertynyt paljon; on ensimmäisiä, 18. vuosisadalta peräisin olevia, ja aivan uusimpia, tulalaisten mestareiden työtä.

— Tässä on eräs vanha samovaari, sanoi Jevgenija Arendt ja näytti minulle pientä viinityynnyrin näköistä laitetta. — Arvelen, että ensimmäinen samovaari keksittiin kenttäkäyttöisen teepannun tilalle, jottei olisi tarvinnut virittää isoa tulta. Jotta laite olisi vakavampi ja jotta pienellä tulella voitaisiin kuumentaa suuri vesimäärä, sitä vähitellen venytettiin ylöspäin. Ajan mittaan se muodostui huomattavan kapeaksi.

Katselin hohtavaa kuparista samovaaria, jossa oli viime vuosisadalla eläneen tulilaisen käsityömestarin Malikovin tekijänmerkki. Se on kaunis, sopusuhtainen, yksinkertainen, todellinen taideteos. Vieressä oli hopeinen samovaari, joka on saman ajan kuulun mestarin Sazikovin työtä. Siinä on erityisen kaunis somistelu.

— Katsokaapa miten muotoilutyyli vaihtuu, sanoi Jevgenija Arendt. — 18. vuosisata, barokin vuosisata suosi upeaa ylellisyyttä. Suosittiin hopeaa ja runsasta koristeellista "koukerointia". 19. vuosisadan alussa klassismi syrjäytti koristeellisuuden, yksinkertaisti muodot, ja kuparia ja nikkeliä alettiin käyttää yhtä usein kuin hopeaakin. Samovaariksi valmistettu tyylitelty roomalainen maljakko on jo myöhempää klassismia. Muoti, kuluttajien vaatimukset ja taiteilijain mieltymykset muuttuivat, tyyli muuttui, mutta parhaitten samovaarintekijöiden taito ja maku pysyivät entisinä.

Tapa juoda teetä samovaarista on säilynyt meidän päiviimme saakka. Teen ystävät kokoontuvat yhä pöydän ääreen, mutta samovaareissa ei enää ole tulta eikä savunpoistotorvia. Savuakaan ei enää ole. Veden kuumentaa sähkö.

Ylh.: Tuntemattoman tulalaisen me
tarin työtä 1700-luvun lopulta.
Kesk.: 1800-luvulta. Kyljessä teks
Samovaari kiehuu, ei saa poist
luota.
Alh.: Kuparinen samovaari.

Pygmalion sai rakkautensa voimalla elämään norsunluusta veistämänsä naisen. Oman aikamme ihminen on järkensä avulla luonut mahtavan jättiläisen – uudenaikaisen tekniikan. Tuotettu energia saa sen voimakkaat "lihakset" – koneet – toimimaan. Mutta elämän siihen puhalsi ELEKTRONIIKKA.

V/O MASHPRIBORINTORG (Moskova, G-200. Telex: 188) toimittaa ensiluokkaisia elektronilaitteita: universaaleja automaattisia tietokoneita sekä luotettavia, tarkkoja ja taloudellisia tietoliikennelaitteita.